

Proглаšavanje blaženika i svetaca kroz povijest i danas

Uvod

Kršćani koji se po sakramentu krštenja preporučaju i postaju baštinici Božji i subaštinici Kristovi (Rim 8,17), u novozavjetnim knjigama se nazivaju i prikazuju kao sveti (gr. ἅγιος/ἅγιοι – *hagios/hagioi*). Tako se u prvoj Crkvi svetima zovu kršćani u Jeruzalemu (Dj 9,13); apostol sv. Petar svetima naziva kršćane razasute u Pontu, Galaciji, Kapadociji, Aziji i Bitiniji (1 Pt 2,9); sv. Pavao svetima oslovljava i pozdravlja kršćane i kršćanske zajednice u Rimu (Rim 1,7), Korintu (1 Kor 1,2), Efezu (Ef 1,1), Filipima (Fil 1,1), Kolosima (Kol 1,2). Ali nakon što su prvotni vjerski zanos i gorljivost oslabili, nije se sve kršćane moglo označavati svetima, nego se počelo, nakon smrti, iskazivati posebno štovanje i nazivati svetima (lat. *sanctus/sancti*) najprije one koji su svoj život završili mučeništvom za kršćansku vjeru, a potom i one koji su se istaknuli strogim pokorničkim ili pustinjačkim životom.

Kroz nekoliko prvih stoljeća štovanje svetaca se uvodilo *via facti* bez ikakvih formalnih postupaka i službenog proglašavanja svetim. Kasnije su biskupi mjesnih Crkava preuzimali vlast odlučivanja o tome tko može biti čašćen kao svetac, a od 12. st. su u Zapadnoj Crkvi na neki način s mjesnim biskupima u uvođenju i odobravanju štovanja pojedinih svetaca počeli sudjelovati i pape, da bi s vremenom to prešlo u isključivu njihovu nadležnost.

Prikazat ću ovdje ukratko kako su proglašavani sveci tijekom povijesti, te detaljnije kako se postupak za beatifikaciju ili proglašavanje blaženih, i za kanonizaciju ili proglašavanje svetih odvija u Katoličkoj Crkvi u današnje vrijeme.

I. Proglašavanje blaženika i svetaca u Katoličkoj Crkvi tijekom povijesti

Proglašavanje svetaca do 5. stoljeća

U početku i u prvim stoljećima kršćanstva, zapravo sve do 5. stoljeća, nije bilo nikakvog formalnog proglašavanja svetaca u Crkvi, nego su kršćani i kršćanske zajednice ili mjesne Crkve spontano počele iskazivati štovanje mučenicima ili svjedocima za vjeru (gr. *mártuz* – *martis*, lat. *martyr*), tj. onima koji su svoju vjeru posvjedočili mučeništvom, i radije prihvatili i podnijeli nasilnu smrt prolijevanjem krvi nego se odrekli ili zanijekali svoju vjeru u Boga, i za koje se vjerovalo da, za nagradu, uživaju nebesku slavu. Među kršćanskim svecima mučenicima prvi je bio sv. Stjepan, a mučeničkom smrću su u 1. st. završili svoje živote i svi apostoli, izuzev sv. Ivana, te sv. Pavao, a u sljedeća 3 st. među poznatijim mučenicima i mučenicama, od kojih neki s ovih današnjih južnoslavenskih prostora, bili su u 2. st. sv. Polikarp, sv. Justin i sv. Ignacije Antiohijski, u 3. st. sv. Perpetua i Felicitas, sv. Lovro, sv. Kvirin, sisački biskup, sv. Polion, vinkovački lektor, sv. Cecilija, a u 4. st. sv. Dujam, solinski biskup, sv. Blaž, sv. Irenej, srijemski biskup, sv. Krševan, zadarski biskup, sv. Mavro, porečki biskup, i sv. Lucija.

U tom prvom razdoblju nije se vodio poseban istražni postupak, budući da je osuda na smrt zbog vjere u Krista i izvršenje smrtne presude, odnosno mučeništvo za Krista i vjeru u Boga bilo očigledno i dovoljno zasvjedočeno općim uvjerenjem ili glasom naroda (*vox populi*), i štovanje svetaca je nastajalo kao plod oduševljenja i poštivanja vjernika prema onima koje su smatrali junacima progonjenoga kršćanstva.[1]

Partiklarne ili mjesne Crkve su imale neku vrstu registra ili popisa svojih mučenika, u koje su upisivali podatke: njegovo ime, dan smrti, opis mučeništva i mjesto sahrane. Tako su nastajali kalendari slavljenja godišnjica mučeništva i martirologiji (*martyrologium*), s kratkim životopisima mučenika i s opisima mučeništva, koji su se čuvali s poštovanjem i čitali s posebnim žarom i oduševljenjem. U pogledu dokazivanja mučeništva, iako se ne može govoriti o kanonskom postupku u strogom smislu riječi, kako se shvaća danas, za kanonizaciju se s vremenom počelo tražiti kritičko ispitivanje spisa mučeništva (*acta martyrii*), da bi se znao razlog mučeništva i samo ponašanje mučenika. Drugim riječima, biskup mjesne Crkve, od kojega je zavisilo odobrenje kulta ili čašćenja nekoga sveca, prije davanja takvog dopuštenje trebao se uvjeriti da je smrt mučenome nanesena iz mržnje na njegovu vjeru (*in odium fidei*), i da ju je mučenik prihvatio dragovoljno iz ljubavi prema Kristu.[2]

Osim mučenika, s prestankom progona kršćana, među svece se vrlo brzo počelo uvrštavati i ispovjedaoce ili priznavaoce (*confessores*), tj. one koji su javno priznavali i svojim kreposnim životom svjedočili kršćansku vjeru u Boga i Isusa Krista, te svojim govorima i spisima vjeru branili od krivovjerja, zbog čega su također neki bili zlostavljani i proganjani.[3] Iz 4. i 5. st. poznatiji su sv. Atanazije, sv. Ambrozije, sv. Bazilije, sv. Grgur Nazijanski, sv. Jeronim i sv. Augustin. Također su među svece ubrajani i neki koji su provodili strogi pokornički i pustinjački život (*anachoretæ*), kao npr. sv. Antun Opat, sv. Pavao pustinjač, sv. Romedije, sv. Pahomije, i sv. Šimun Stilita, iz 3., 4. i 5. stoljeća.

Svecima su iskazivane počasti i slavljani su u mjesnim Crkvama u kojima su podnijeli mučeništvo ili provodili svoj život, naročito na godišnjice mučeništva i spomendane njihova rođenja za nebo (*dies natalis*). U te dane, osobito nakon što je Milanskim ediktom cara Konstantina g. 313. kršćanima priznata sloboda vjere, vjernici su hodočastili i okupljali se u većem broju na molitvu i slavljenje svete mise na mjestima mučeništva ili sahrane mučenikâ i drugih svetaca. Nakon što se glas o njima pronio i u druge, kako obližnje tako i udaljenije mjesne Crkve, njihovo štovanje se širilo i postajalo među kršćanima sve općenitije, da bi se s vremenom protegnulo na sveopću Crkvu.[4]

Proglasavanje svetaca od 6 do 12. stoljeća

Za razliku od ranijeg perioda, kada je za priznavanje mučeništva i svetosti bilo dovoljno opće mišljenje vjernikâ, počevši od 5. i 6. st. nazire se i počinje provoditi i neki oblik istražnog postupka. Nije se radilo samo o mučenicima, pokornicima i priznavaocima, nego uopće o osobama koje su se isticale kreposnim životom. Ali u to vrijeme crkvena vlast nije prvenstveno išla za tim da kritički ispita nečije prakticiranje kršćanskih kreposti u herojskom stupnju, nego da se utvrdi postojanje glasa o svetosti (*fama sanctitatis*) neke osobe i o istinitosti čudesa za koja se držalo da su plod njezina zagovora kod Boga.

Budući da su se tim osobama pripisivala različita čudesa, a glas o njima i njihovu svetačkom životu se širio, stvarane su legende koje je trebalo provjeravati, i odatle je nastala potreba da se time pozabavi crkvena vlast, biskupi i sinode. Pred biskupom ili na biskupijskim sinodama ili pokrajinskim saborima bi se čitao i razmatrao životopis i opis čudesa koja su pripisivana zagovoru nekog ugodnika Božjeg, koji je živio kreposnim životom u najvišem stupnju. Ako su se životopis i prikaz čudesa pokazali vjerodostojnima, po odredbi biskupa ili dijecezanske sinode ili pokrajinskog sabora vršilo bi se otvaranje groba i prienos posmrtnih ostataka (*translatio corporis*) u crkvu i polaganje uz oltar ili pred oltar, a nekad i iznad oltara, na povišeno mjesto (*elevatio corporis*). Time bi započinjalo javno štovanje, a crkva ili oltar bi se posvećivali određenom svecu, te određivao dan liturgijske svetkovine, koja se slavila na godišnjicu ili smrti ili prijenosa u crkvu, i to se smatralo završnim činom 'biskupske kanonizacije' dotičnog sveca.

Prema tome, od 6. do 10. st. bitni elementi postupka kanonizacije bili su sljedeći:

- postojanje glasa u narodu o svetosti i o čudesima, ili o mučeništvu;
- predstavljanje biskupu ili dijecezanskoj sinodi, ili pokrajinskom saboru životopisa sluge Božjega, s posebnim osvrtom na čudesna događanja koja mu se pripisuju;
- odobravanje štovanja od strane biskupa, biskupske sinode ili pokrajinskog sabora; kroz nekoliko stoljeća to odobravanje je nastupalo samim podizanjem i prenošenjem tijela, a kasnije izdavanjem odgovarajućeg dekreta (*canonizatio per decretum*). Ovaj oblik, izdavanje dekreta kanonizacije, postao je uobičajen počevši od 8. st., s ciljem da se izbjegnu zloporabe ili neprilike do kojih je dolazilo u ranijim stoljećima.[5]

Prenošenju posmrtnih ostataka običavali su prisustvovati i obližnji biskupi, a da bi se svečanosti dao veći značaj, ponekad su u kasnijim vremenima i u nekim slučajevima, kada se radilo o istaknutijim ili značajnijim osobama, na nju pozivani i pape, osobito kad bi se nalazili na putovanjima po Europi. Tako su u to vrijeme nekim prenošenjima posmrtnih ostataka prisustvovali Leon IX. (1049.-1054.), Kalist II. (1119.-1124.), Inocent II. (1130.-1143.) i Aleksandar III. (1159.-1181.), ali ne snagom papinskog autoriteta, nego kao najviši crkveni dostojanstvenici, što je biskupsku kanonizaciju činilo svečanijom.

Traženje ponekad papinog dopuštenja za podizanje i prenošenje tijela, ili papina eventualna nazočnost kod podizanja i prenošenja nečijih posmrtnih ostataka u crkvu nije mijenjala narav kanonizacije, za koju je do kraja 11. st. nadležnom smatrana mjesna crkvena vlast. U nekom smislu prva 'papinska kanonizacija' o kojoj postoji papinski dokument, izvršena je za sv. Udalrika

(Ulriha), augsburškog biskupa, 31. siječnja 993. na sinodi u Rimu – Lateranu. Njoj je prethodio postupak biskupske kanonizacije, a nakon što je pred okupljenim prelatima, među kojima je bio i biskup Augsburga, pročitana Udalrikov životopis i prikaz čudesa te iskazano opće odobravanje, papa Ivan XV. (985.-996.) je izdao ispravu u kojoj je izjavio da je Udalrik dostojan općeg svetačkog štovanja.[6]

Sistem biskupskih kanonizacija je trajao sve do 12. st.[7], kada su, radi sprečavanja mogućih zloporaba, pape Urban II. (1088.-1099.), Kalist II. (1119.-1124.), i Eugen III. (1145.-1153.) nalagali da se istraga o krepostima i čudesima onih koje se htjelo uzdići na čast oltara provodi na generalnim saborima.

Proglasavanje svetaca od 12. do 16. stoljeća

Praksa da papa na neki način intervenira u kanonizaciji svetaca postajala je sve učestalijom, a od 13. st. proglašavanje nekoga svetim prelazi u isključivu papinsku nadležnost, a samo istraživanje o životu kandidata za kanonizaciju i o mogućim čudesima počinje se provoditi rigoroznije, sveobuhvatnije i s više kritičnosti. Prekretnicom u tom pogledu može se smatrati pismo pape Aleksandra III. (1159.-1181.) iz 1171. ili 1172. godine švedskom kralju Knutu I. i narodu, a u svezi kulta koji su neki iskazivali kraljevu sinu Henriku, kao mučeniku, ubijenom u pripitom stanju. U tom pismu, između ostalog, piše: „Makar se po njemu događali mnogi znakovi i čudesa, nije dopušteno javno ga štovati kao sveca bez odobrenja Rimske Crkve“.[8] Kao zanimljivost, navodi se da je Aleksandar III. bio prvi papa koji je u jednom papinskom dokumentu, 21. veljače 1173., upotrijebio glagol: kanonizirati (*canonizare* – *canonizavimus*), da označi upis nekog sluga Božjeg u popis svetaca (*canon sanctorum*), i u tom značenju taj se pojam upotrebljava sve do danas.

Papa Eugen III. je prije kanonizacije njemačko-rimskog cara Henrika II. g. 1146. poslao dvojicu kardinala da prikupe o njemu potrebne informacije, a papa Klement III. (1187.-1191.) je imenovao dvojicu izaslanika da provedu istragu o životu i čudesima Otona, biskupa u Bambergu (+1139.), i da ga u njegovo ime, „poduprti apostolskim autoritetom“, svečano kanoniziraju.[9] Prema mišljenju znanstvenika, prvi proces kanonizacije čiji su spisi sačuvani, a odnosi se na Galgana da Chiusdino, viteza a potom pokornika pustinjaka koji je umro 30. studenoga 1181., pokrenuo je 1185., vjerojatno na traženje biskupa Volterre, papa Lucije III. (1181.-1185.), ali nije sigurno da li je po završetku istrage odluku kanonizacije donio sam papa, ili je to učinila papinska komisija snagom povjerene joj ovlasti (*jurisdictio delegata*).[10]

Od kraja 12. st. istrage o životu kandidata za kanonizaciju i o čudesima odvijale su se uz pomoć svjedoka koji su svoje iskaze davali pod zakletvom, a u 13. st. Sveta Stolica je za kauze kanonizacije primjenjivala proceduru pravog istražnog sudskog postupka. Takav postupak, u kojem se istraživala i provjeravala ili utvrđivala pravovjernost i kreposni život u herojskom stupnju kandidata za kanonizaciju i čudesâ koja su pripisivana njegovu zagovoru, proveden je prvi put za sv. Franju Asiškog, kojeg je papa Grgur IX. (1227.-1241.) papinskom bulom, izdanom u Perugi 19. srpnja 1228., proglasio svetim i odredio da se štuje u cijeloj Crkvi.[11] Papa je potom u Asizu slavio misu i izgovorio formulu kanonizacije, najstariju za koju se zna, a koja se, uz neke varijante i dopune koristi do danas. Ta je formula na latinskom jeziku, a u hrvatskom prijevodu glasi: „Na hvalu i slavu svemogućeg Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga, i preslavne Djevice Marije, i svetih apostola Petra i Pavla, i na čast Rimske Crkve, odlučili smo, po savjetu naše braće i drugih crkvenih prelata, da blaženi otac Franjo, kojeg je Gospodin proslavio u nebu i mi častimo dužnim štovanjem na zemlji, bude unesen u popis svetaca i da se kao svetkovina slavi dan njegove smrti“.[12] Na takav način je slijedila i kanonizacija sv. Antuna Padovanskog g. 1234, i potom drugih kanonizacija u 13. stoljeću.[13]

Od sredine 13. st. kanonizacija je postala pravno i činjenično pridržana isključivo papi, iz razloga što jedino papa vrši potpunu jurisdikciju nad cijelom Crkvom, a kanonizacijom se proglašava svetim i odobrava ili naređuje štovanje sveca u cijeloj Crkvi. Papa Grgur IX. je naprijed spomenutu odredbu Aleksandra III., kao dekretal pod oznakom *Audivimus*, 1234. unio u opću zbirku crkvenih

propisa: *Corpus Iuris Canonici*,^[14] a papa Inocent IV. (1243.-1254.) je odredbu Aleksandra III pretočio 1243. u opći crkveni zakon, i umetnuo u svoje djelo *Apparatus super libros decretalium*. Inocent IV. je po prvi put naznačio u čemu se sastoji kanonizacija, naime da se „kanonski i propisno određuje da se nekog sveca štuje kao sveca“.^[15] A također je izričito odredio da je kanonizacija pridržana papi: „Samo papa može svete kanonizirati, a to proizlazi iz toga što se određuje da ga svi vjernici trebaju štovati, a nitko nije na čelu svima osim pape; očigledno je da to može samo papa“.^[16]

Kada je kanonizacija svetaca prešla u nadležnost pape, u početku je proučavanje postupka povjeravano kapelanima papinskog dvora i jednom ili nekolicini kardinala. Oni su, po potrebi, odlazili u dotičnu zemlju, ili je papa delegirao nekog od biskupâ u toj zemlji da prikupe ili provjere potrebne podatke, i oni su izvještavali papu o rezultatima svoga istraživanja. Kasnije su proučavanje i provjeravanje istrage o životu kandidata za oltar i o čudesima povjeravani trojici kardinala, a počevši od 14. st. istragu su provodili članovi crkvenog sudišta Svete Rimske Rote, da bi se potom, odlukom pape Siksta V. (1585.-1590.), to prenijelo u nadležnost Kongregacije obreda, koja je osnovana 1588. godine.^[17]

Proglasavanje blaženih i svetih od 17. stoljeća do današnjeg vremena

Postupak proglašenja svetaca s vremenom se usavršavao, čemu je poseban doprinos dao papa Urban VIII. (1623.-1644.). U vrijeme njegova pontifikata provedena je temeljita reforma toga postupka. Tada je izdano više dekreta u tu svrhu, a koji su 1642. objavljeni pod naslovom: *Urbani VIII Pont. O. M. Decreta servanda in canonizatione et beatificatione Sanctorum. Accedunt Instructiones et declarationes quas Emi. et Rmi. S. R. E. Cardinales Praesulesque Romanae Curiae ad id muneris congregati ex eiusdem Pontificis mandato considerunt*. Između ostaloga, u vrijeme Urbana VIII. uvedena je beatifikacija, ili proglašavanje blaženika, koja prethodi kanonizaciji; uklonjena je praksa da se iskazuje štovanje slugi Božjem koji još nije kanoniziran; ako štovanje nije bilo od pamtivijeka, nije se mogao pokrenuti postupak beatifikacije; štovanje je smatrano nezakonitim ako nije bilo od pamtivijeka ili ako nije započelo 100 godina prije objavljivanja njegova brevea: *Caelestis Jerusalem Cives*, 5. srpnja 1634. Nastala su tada dva tipa kauza: 1) bez štovanja (*per viam non cultus*), u kojima je osim kreposti i čudesa trebalo dokazati da nije bilo nezakonitog štovanja; 2) putem štovanja (*per viam cultus*), u kojima se moralo dokazati da je čašćenje koje se iskazivalo slugi Božjem bilo od pamtivijeka ili da mu početak seže u vrijeme 100 godina prije objavljivanja spomenutog Urbanova brevea: *Caelestis Jerusalem Cives*, tj. prije 1535. godine.^[18]

Nasljednici Urbana VIII., pape Aleksandar VII. (1655.-1667.), Inocent XI. (1676.-1689.) i Klement XII. (1730.-1740.) uveli su još neke druge reforme,^[19] a sve odredbe Urbana VIII. i navedenih papa iz toga vremena o postupku kanonizacije, kao i iskustva prošlosti, sabrao je i protumačio, te objavio Prospero Lambertini, kasniji papa Benedikt XIV. (1740.-1758.), u opsežnom djelu: *De Servorum Dei beatificatione et de Beatorum canonizatione*, objavljenom u Bologni, 1734-1738.^[20] Prema tim je odredbama gotovo dva stoljeća postupala Sveta kongregacija obreda, a one su u bitnome preuzete u *Zakonik kanonskog prava* iz g. 1917., i nalazile su se u 4. knjizi: *De processibus*, dio drugi, *De causis beatificationis Servorum Dei et canonizationis Beatorum*, kann. 1999-2194.

Izvjerna promjena u postupku beatifikacije i kanonizacije nastupila je u vrijeme pape Pia XI. (1922.-1939.). On je najprije apostolskim pismom na vlastitu pobudu: *Già da qualche tempo*, od 6. veljače 1930., ustanovio u Svetoj kongregaciji obreda 'povijesni odsjek', kojemu se povjeralo proučavanje tzv. 'povijesnih' kauza,^[21] a 4. siječnja 1939. dao je objaviti: *Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis*,^[22] prema kojima se otada više u povijesnim kauzama nije trebao voditi apostolski postupak, nego biskupijski.^[23]

Daljnju promjenu je izvršio papa Pavao VI. (1963.-1978.) kad je apostolskim pismom na vlastitu

pobudu: *Sanctitas clarior*, od 19. ožujka 1969.,[24] odlučio da se i u novijim kauzama za ispitivanje i prikupljanje potrebnih dokaza, uz dobivanje prethodnog dopuštenja od Svete Stolice, vodi samo biskupijski postupak. Papa Pavao VI. je apostolskom konstitucijom: *Sacra Rituum Congregatio*, od 8. svibnja 1969.,[25] umjesto dotadašnje Svete kongregacije obreda ustanovio dvije nove: Kongregaciju za bogoštovlje i posebnu Kongregaciju za kauze svetih, koja je sada nadležna za pitanja beatifikacije i kanonizacije, i u kojoj se vodi druga, tzv. rimska faza postupka.

Ovo je kratki povijesni presjek o tome na kojim instancama i prema kojim odredbama se u prošlosti vršilo proglašavanje svetih, odnosno blaženih.[26] A sada ćemo detaljnije pogledati i kako se danas odvija postupak istraživanja, s glavnim naglaskom na biskupijsku fazu toga postupka, koja prethodi rimskoj fazi, a nakon koje slijedi sam svečani čin beatifikacije (*beatificatio*) ili proglašenja blaženika, odnosno kanonizacije (*canonizatio*) ili proglašenja svetaca.

II. Postupak beatifikacije i kanonizacije u Katoličkoj crkvi u današnje vrijeme

Najnoviji propisi o vođenju postupka

Potaknut iskustvima u vođenju postupaka beatifikacije i kanonizacije, a da bi udovoljio željama biskupâ koji su tražili pojednostavljenje toga postupka, papa Ivan Pavao II. (1978.-2005.) je smatrao prikladnim da se tijekom i način vođenja toga postupka preispita i preuredi, te je u tom pogledu 25. siječnja 1983. izdao apostolsku konstituciju: *Divinus perfectionis Magister*[27] (Božanski učitelj savršenstva), u kojoj u prvom dijelu govori o istraživanjima koja trebaju obaviti biskupi, a u drugom o tome što spada na Svetu kongregaciju za kauze svetih. Tom su konstitucijom ukinuti svi raniji propisi o postupku beatifikacije i kanonizacije, i određeno u osnovnim crtama na koji se način oni imaju voditi ubuduće. Nedugo zatim Kongregacija za kauze svetih je donijela posebne odredbe: *Normae servandae in Inquisitionibus ab episcopis faciendis in Causis Sanctorum* (Odredbe koje trebaju obdržavati biskupi u istraživanjima u kauzama svetih), a Ivan Pavao II. ih je odobrio 7. veljače 1983. i naredio da se objave.[28] Ista Kongregacija je, temeljem višegodišnjeg iskustva, a s ciljem promicanja tješnje suradnje između Svete Stolice i biskupâ i razjašnjavanja propisa sadržanih u spomenutim dokumentima: *Divinus perfectionis Magister* i u *Normae servandae ...* izradila posebne provedbene odredbe: *Instructio ad peragendas Inquisitiones dioecesanarum vel eparchiales de Causis Sanctorum* (Uputa za provođenje biskupijskih ili eparhijskih istraživanja u kauzama svetih), a 17. svibnja 2007. ih je papa Benedikt XVI. (2005.-2013.) odobrio i odredio da se objave.[29] Pored navedenih, Kongregacija za kauze svetih je izdala još dva dokumenta: *Decretum generale de Servorum Dei causis, quarum iudicium in praesens apud Sacram Congregationem pendet* (Opća odluka o kauzama slugu Božjih kojih je ispitivanje u tijeku u Svetoj kongregaciji), također od 7. veljače 1983.[30] i: *Norme per l'amministrazione dei beni delle cause di canonizzazione* (Odredbe o upravljanju dobrima kauzâ kanonizacije), od 20. kolovoza 1983.[31]

Odredbe iz tih dokumenata[32] detaljno uređuju sva važnija pitanja vođenja postupka beatifikacije i kanonizacije, a uz obdržavanje propisâ tih dokumenata, trebaju se obdržavati i odredbe o postupcima općenito, sadržane u *Zakoniku kanonskog prava* i *Zakoniku kanona istočnih Crkava*, koje se odnose na način postupanja u prikupljanju dokaza, a osobito u ispitivanju svjedoka.[33]

Nema potrebe ovdje iznositi sve o kauzama i postupcima beatifikacije i kanonizacije, nego ću ukratko prikazati samo ono najosnovnije, a bit će riječi o sljedećem:

- što su kauze i postupci, i vrste kauza i postupaka beatifikacije i kanonizacije;
- tko može biti beatificiran i kanoniziran, i što se traži za pokretanje kauze;

- pokretač i postulator kauze, i podnošenje molbe za pokretanje kauze;
- biskup nadležan za vođenje postupka beatifikacije i kanonizacije;
- prihvaćanje molbe za pokretanje kauze i predradnje koje biskup treba obaviti;
- uvođenje kauze i uspostavljanje sudišta;
- pojedini članovi sudišta i njihove službe ili zaduženja;
- otvaranje postupka/prva sjednica;
- daljnji tijek postupka/saslušavanje svjedoka;
- dokumentacijsko dokazivanje;
- izjava o nepostojanju kulta;
- objavljivanje spisa postupka;
- pripremanje spisâ za slanje Kongregaciji za kauze svetih
- završna sjednica dijecezanskog postupka;
- odvijanje druge faze postupka beatifikacije i kanonizacije u Kongregaciji za kauze svetih.

Što se podrazumijeva pod kauzom i postupkom beatifikacije i kanonizacije, i vrste tih kauzâ i postupaka

U juridičkom smislu pod *kauzom* (*causa*) se općenito podrazumijeva neko sporno pitanje koje je izneseno na pretresanje i odlučivanje na sudu. A pod *postupkom* (*processus*) se misli na čine i na mjere koje zakon propisuje u pogledu razmatranja spornih pitanja i obavljanja poslova koje vrši javna vlast. Kad se pak govori o kauzama svetih (*causae sanctorum*), predmet rasprave su pitanja: da li je sluga Božji (kad se govori o slugi Božjemu, podrazumijeva se i službenica Božja) podnio mučeničku smrt ili nije; da li je vršio ili nije sve kršćanske kreposti u herojskom stupnju; da li neki izvanredni čin, koji se pripisuje određenom slugi Božjem nadilazi prirodne zakone i sile, i može li se pripisati zagovoru toga sluge Božjeg. Sve se to razmatra i rješava u kanonskom postupku (*processus canonicus*) ili u istrazi (*inquisitio*) pred nadležnom crkvenom vlašću.[34] i svrha kauzâ beatifikacije i kanonizacije i odgovarajućih postupaka jest da se prikupe dokazi za postizanje moralne sigurnosti o herojskim krepostima ili o mučeništvu sluge Božjega ili službenice Božje za koje se traži beatifikacija i kanonizacija.[35]

Ima različitih vrsta kauza i postupaka beatifikacije i kanonizacije. S obzirom na predmet dokazivanja i istraživanja, mogu biti:

- Kauze i postupci istraživanja o *herojskim krepostima* (*super virtutibus heroicis*), ako treba istražiti i dokazati da je sluga Božji u svom životu prakticirao kreposti u herojskom stupnju, te o glasu njegove svetosti i glasu znakova ili čudesa;[36]
- Kauze i postupci istraživanja o *mučeništvu* (*super martyrio*), u kojima treba dokazati mučeništvo sluge Božjega, i istraživanje se provodi o životu, mučeništvu i o glasu mučeništva i glasu znakova.[37]

A u pogledu vremena kada je živio, ili kada je podnio mučeničku smrt dotični sluga Božji, mogu biti:

- Kauze *novije* (*causa recentior*), ako se krepostan život ili mučeništvo mogu dokazati ispitivanjem i usmenim iskazima svjedoka očevidaca;[38]
- Kauze *drevne* ili *povijesne* (*causa antiqua, historica*), ako se dokazi o nečijem kreposnom životu ili o mučeništvu izvode jedino iz pisanih izvora, budući da o tome ne postoje svjedoci očevici, i istraživanje se poglavito zasniva na dokumentima i ispitivanju stručnjaka u povijesti i

arhivistići.[39]

Tko može biti predložen za beatifikaciju i kanonizaciju, i kada sa kauza može pokrenuti

Kandidat za beatifikaciju, a potom i za kanonizaciju, može biti svaki katolik, bez razlike na rasu, naciju, spol, socijalni položaj, ako je živio i umro na glasu svetosti (*in odore sanctitatis*), ili je podnio mučeničku smrt (*martyrium*), te ako postoje ovi uvjeti:

- Glas svetosti (*fama sanctitatis*), ili glas mučeništva (*fama martyrii*), tj. mišljenje rašireno među vjernicima o čestitosti i neporočnom životu sluga Božjega, odnosno o nasilnoj smrti koju je sluga Božji podnio strpljivo i dragovoljno zbog vjere ili zbog kreposti povezanih s vjerom.[40]

Glas svetosti treba biti *spontan*, što znači da nije izazvan vještački propagandom; *trajan*, da nije iščeznuo malo vremena nakon smrti, nego da se neprestano povećava; *općenit*, da postoji kod većeg dijela neke zajednice; *ozbiljan*, da se temelji na stvarnom životu, provedenom u služenju Bogu i ljudima.[41]

- Vršenje kreposti u herojskom stupnju (*heroico in gradu*), ako se radi o beatifikaciji ili kanonizaciji nekoga tko se istaknuo načinom svoga života, odnosno tko se, pokretan milošću Božjom, pred većim poteškoćama ponašao na način koji općenito drugima nije svojstven, vršeci spremna duha i s veseljem teške i ponavljane čine bogoslovnih kreposti: vjere, ufanja i ljubavi, i stožernih kreposti: razboritosti, pravednosti, jakosti i umjerenosti.[42]

- Nepostojanje nesavladivih smetnji protiv beatifikacije i kanonizacije. Unatoč glasu svetosti i vršenju kreposti u herojskom stupnju, moguće je da postoji i neka smetnja za pokretanje kauze, ili za njezin nastavak. Takva bi smetnja, npr., bila nedopušteno iskazivanje javnog čašćenja slugi Božjemu; ili kleveta protiv sluga Božjega, koja bi mogla izazvati veliku sablazan prije nego se nepobitnim ispravama i svjedocima dokaže njezina lažnost. Zbog toga se biskup gdje se postupak namjerava pokrenuti treba informirati kod Kongregacije za kauze svetih postoji li s njezine strane, ili drugih rimskih nadležstava, neka nesavladiva smetnja za pokretanje kauze (*nihil obstat ex parte Sanctae Sedis*).[43]

Pokretač i postulator kauze, i podnošenje molbe za pokretanje kauze

Onaj tko pokreće ili traži da se povede kauza beatifikacije nekog sluga Božjega, naziva se pokretač kauze (*actor causae*). A kao takav može nastupiti dijecezanski ili eparhijski biskup po službenoj dužnosti (*ex officio*), pravne osobe, kao što su biskupije ili eparhije i crkvene strukture koje su u pravu s njima izjednačene, župe, ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, kao i klerička i laička vjernička društva dopuštena od crkvene vlasti, a također i fizičke osobe ili pojedini vjernici, samo ako mogu jamčiti odvijanje kauze od njezina početka pa do završetka.[44]

Nije, ipak, pogodno da pokretač kauze bude pojedinac, jer iskustvo pokazuje da se takve kauze rijetko dovode do kraja, budući da svaka kauza traži veliku zauzetost i pretpostavlja temeljito traganje za dokumentima i njihovo proučavanje, a iziskuje i ne male materijalne izdatke, što sve nadilazi mogućnosti pojedinaca. Osim toga kauze kanonizacije traju desetljećima, i samo neka pravna osoba može ih slijediti do kraja. Ovo vrijedi i kada kauzu započinje dijecezanski biskup. Ako je on želi pokrenuti, preporučljivo je da za nju učini odgovornim prezbiterialno vijeće, ili neku dijecezansku udrugu.[45]

Pokretač kauze ima moralnu odgovornost pred Crkvom, stoga prije nego zatraži pokretanje kauze treba utvrditi da li za nju postoji čvrsta osnova, a kasnije da prati odvijanje kauze kako u

dijecezanskoj tako i u rimskoj fazi postupka, sve do njegova završetka. Praktična posljedica toga je da pokretač na sebe preuzima posebno obvezu snošenja financijskih troškova.[46]

U pokretanju i u odvijanju postupka kanonizacije pokretača kauze zastupa postulator kauze (*postulator causae*). Njega pisanim nalogom imenuje pokretač kauze, a mora ga odobriti mjerodavni biskup za vođenje dijecezanskog ili eparhijskog dijela kauze,[47] a za rimsku fazu odobrava ga Kongregacija za kauze svetih.[48] Biskupijski ili eparhijski postulator može odrediti i, s pristankom pokretača kauze, imenovati sebi zamjenika, koji se naziva vicepostulatorom (*vicepostulator*).[49] Za postulatore ili vicepostulatore mogu biti imenovani svećenici, članovi ustanova posvećenog života, družbi apostolskog života, kleričkih i laičkih društva, te laici oba spola, čestiti i na dobru glasu. Traži se da imaju teološko znanje, kako bi mogli tragati za relevantnim činjenicama i stvarima kojima će se moći dokazati herojstvo kreposti ili mučeništvo sluga Božjega za kojega se želi da bude kanoniziran; poznavanje kanonskog prava, jer u postupku treba sudjelovati i dokaze prikupljati na način pravno potkrijepljen važećim zakonodavstvom; poznavanje povijesti, budući da je sluga Božji kršćanske kreposti u herojskom stupnju živio, ili mučeništvo podnio u određenom povijesno-religioznom kontekstu.[50]

Uloga postulatora je veoma važna, i od njega dobrim dijelom zavisi kako će se odvijati i završiti kauza kanonizacije. Prije podnošenja molbe za pokretanje kauze on obavlja ispitivanja koja su korisna za utvrđivanje glasa svetosti ili mučeništva, glasa znakova, te važnosti kauze za Crkvu, što predstavlja dobre temelje za uspješno vođenje kauze (*fumus boni iuris*). Ishod toga ispitivanja i kratku biografiju, zajedno s molbom za pokretanje kauze, iznosi mjerodavnom biskupu, ne prešućujući, ako je možda doznao, da postoji nešto i što ne ide u prilog tome.[51] U pripremnoj fazi on treba skupiti spise sluga Božjega, tiskom objavljene i one u rukopisu, ukoliko postoje; ako se naiđe u spisima na teološke poteškoće, kao što su viđenja, ekstaze, intimni razgovori s Bogom, i sl., preporučljivo je da se ti spisi predaju stručnjaku u mističnoj teologiji i zatraži njegovo mišljenje o tome ima li elemenata protiv vjere i pokazuju li autentični duhovni život sluga Božjega; pripremiti popis svjedokâ koje će trebati ispitati u istražnom postupku o slugi Božjem.[52] Tijekom postupka piše i potpisuje dopise koji se šalju biskupijskom sudištu ili Kongregacije za kauze svetih; predočava svu dokaznu građu koju posjeduje; podržava i potiče djelovanje onih koji su angažirani na provođenju istrage u postupku ili na proučavanju kauze; podnosi pokretaču kauze račun o primitcima i izdatcima; provjerava spise postupka nakon što su prikupljeni dokazi, kako bi mogao tražiti, ako je potrebno, dopunu istrage.[53]

Postulator podnosi molbu za pokretanje kauze dijecezanskom ili eparhijskom biskupu pismeno. Ne može se molba podnijeti prije navršenih pet godina od smrti sluga ili službenice Božje,[54] osim ako Rimski prvosvećenik to ne dopusti, kao što je u novije vrijeme papa Ivan Pavao II. dopustio za beatifikaciju Majke Tereze od Kalkute, a papa Benedikt XVI. za beatifikaciju Ivana Pavla II. A ukoliko se podnošenje molbe odgađa više od trideset godina nakon smrti sluga ili službenice Božje, a radi se o novijim kazama, postulator mora iznijeti razloge koji su uzrokovali to odgađanje,[55] odnosno pokazati da tome razlog nije neka prijevara i zla namjera, što biskup treba utvrditi i procijeniti,[56] nego da se radilo o stvarnoj poteškoći, npr. ratno stanje, nemogućnost vođenja postupka zbog manjka osposobljenih ili prikladnih osoba za pokretanje kauze i preuzimanje službi u vođenju postupka, ili zbog nedostatka materijalnih sredstava potrebnih za provođenje istrage u postupku.

Biskup nadležan za vođenje postupka beatifikacije i kanonizacije

Provođenje istraživanja (*instructio inquisitionis*) u kazama beatifikacije ili kanonizacije u nadležnosti je biskupa one biskupije u kojoj je sluga Božji umro,[57] kao i onih koji se u pravu izjednačavaju s dijecezanskim biskupom u granicama njihove jurisdikcije,[58] tj. područni prelati i opati, apostolski vikari i prefekti i apostolski administratori u stalnim apostolskim administraturama.

Kada postoji važan razlog, može se od Kongregacije za kauze svetih zatražiti prenošenje ili proširenje nadležnosti na neku drugu biskupiju, različitu od one u kojoj je sluga Božji umro. A važan razlog može biti ako u biskupiji u kojoj je sluga Božji umro nema dovoljno svećenika osposobljenih za vođenje postupka, ili naročito ako većina svjedoka boravi u nekoj drugoj biskupiji. Kada je takav slučaj, postulator kauze pita biskupa na kojeg po pravu spada vođenje kauze: da li je voljan odreći se toga prava, te ako dobije pozitivan odgovor, pismeno se obraća biskupu biskupije u kojoj želi da se postupak vodi, dostavlja mu odgovor biskupa koji pristaje da se postupak vodi u drugoj biskupiji, i pita da li je taj biskup voljan to preuzeti. Ako dobije pozitivan odgovor, postulator upućuje Kongregaciji za kauze svetih obrazloženu zamolbu za prenošenje nadležnosti na biskupa koji je prihvatio vođenje postupka. Uz taj zahtjev prilaže spise biskupa koji se odrekao nadležnosti i onoga koji je pristao da se u njegovoj biskupiji vodi postupak.[59]

Prihvatanje molbe za pokretanje kauze i predradnje koje biskup treba obaviti prije otvaranja postupka

Mjerodavni dijecezanski ili eparhijski biskup, kada dobije molbu postulatora za pokretanje kauze, treba izvidjeti i prosuditi da li postoji vjerodostojan i raširen glas svetosti ili mučeništva i glas znakova ili čudesa. Ako zbog opravdanih razloga smatra da molbu ne treba prihvatiti, dužan je to postulatoru dekretom priopćiti, i iznijeti razloge zbog kojih je donio takvu odluku.[60]

Nakon što prihvati molbu postulatora, biskup treba:

– *Posavjetovati se s drugim biskupima* crkvene pokrajine o uputnosti pokretanja kauze. Ako se radi o istaknutoj nekoj osobi koja je svojim spisima ili apostolskim djelovanjem imala znatnijeg utjecaja u čitavoj državi, dobro je zatražiti mišljenje dotične biskupske konferencije.[61] U slučaju negativnog mišljenja biskupâ crkvene pokrajine ili biskupske konferencije, biskup može postupiti po svom nahođenju, ali ne bi bilo razborito postupiti suprotno mišljenju većine.

– *Obavijestiti vjernike biskupije* o pokretanju kauze i pozvati ih da iznesu, ako imaju ili znaju, korisne podatke koji se odnose na kauzu. Oglas, ako se smatra da bi moglo biti od koristi, treba objaviti, uz pristanak njihovih biskupa, i u drugim biskupijama.[62] Obavješćavanje vjernika se može učiniti oglasom u katedrali,[63] u svim župama i crkvama, ili u službenom glasilu, u časopisima raširenim u biskupiji, kao i putem radija i televizije.[64]

– Ako postoje neki objavljeni spisi sluge Božjega, biskup koji prihvati zamolbu i namjerava otvoriti kauzu beatifikacije i kanonizacije, treba prije početka postupka *imenovati barem dva bogoslovna ocjenitelja (censores theologi)*, čija imena moraju ostati tajnima, i zatražiti da prouče te spisa te dadnu svaki zasebno svoje mišljenje i izvijeste da li sadržavaju štogod protiv vjere ili ćudoređa. Oni pred biskupom i u prisutnosti kancelara trebaju položiti prisegu da će vjerno obavljati službu i da će čuvati službenu tajnu.[65] Za spise koji su objavljeni s odobrenjem ili s imprimaturom mjerodavne crkvene vlasti, takvo proučavanje i cenzura nije potrebna.[66]

– Iako ne postoji izričita odredba, Kongregacija za kauze svetih preporučuje da u biskupijskoj fazi postupka dvojica stručnjaka u duhovnoj teologiji ili u drugim crkvenim ili psihološkim znanostima izvrše kritičko proučavanje spisa, i dadnu objektivnu procjenu o njima, naročito pod duhovnim vidom, s obzirom na duhovnost sluge Božjega, na motive koji su ga potaknuli da piše, na njegove kreposti i težnje, na bojazni i brige, itd., ne zapostavljajući eventualne poteškoće koje iz njih izbijaju.[67]

– Osim mišljenja stručnjaka u teologiji o objavljenim spisima, potrebno je proučiti i neobjavljene spise sluge Božjega. U tu svrhu biskup treba u svim kauzama, bilo novijim bilo drevnim, *imenovati barem tri stručnjaka u povijesti i arhivistici*, koji tvore tzv. povijesno povjerenstvo (*commissio historica*).[68] Njihova je zadaća, osobito u drevnim kauzama, da traže i prikupe sve spise sluge Božjega koji još nisu izdani, kao i povijesne isprave, bilo rukopisne bilo tiskane, koje se na bilo koji način tiču kauze.[69] Iako u novijim kauzama, u kojima se dokazni postupak temelji

prvenstveno na izjavama svjedokâ, nije nužno imenovanje povijesnog povjerenstva, Kongregacija za kauze svetih drži da je to uputno, ne samo u postupcima o životu i krepostima, nego i u onima o mučeništvu.[70] Stručnjaci u povijesti i arhivisti moraju pred biskupom i kancelarom biskupije ili eparhije položiti prisegu da će vjerno obavljati svoju službu i da će čuvati službenu tajnu.[71] Nakon što obave svoju zadaću, trebaju biskupu predati prikupljene spise zajedno s popisom spisâ i ispravâ, i podnijeti iscrpan i jasan izvještaj o dobro obavljenoj dužnosti, te iznijeti sud o vjerodostojnosti i vrijednosti spisâ i ispravâ i o osobnosti sluga Božjega kako ona iz njih proizlazi.[72]

– Prije pokretanja kauze beatifikacije i kanonizacije, preporučuje se da dijecezanski ili eparhijski biskup od Svete Stolice zatraži tzv. *nihil obstat*, tj, da upita Kongregaciju za kauze svetih ima li s njezine strane ili sa strane kojeg drugog nadležva Svete Stolice kakva smetnja protiv kauze.[73] U tom zahtjevu dobro je navesti da je obavljeno savjetovanje s biskupima pokrajine ili biskupske konferencije, da je izvršeno drugo što je propisano, te naglasiti kakva je važnost kauze za Crkvu. Zahtjevu treba priložiti kratak izvještaj s biografskim podacima sluga Božjega: dan, mjesto i biskupija rođenja i smrti, djelatnosti ili službe koje je vršio u Crkvi, itd.[74]

Uvođenje kauze i uspostavljanje sudišta

Prema ranijem zakonodavstvu i praksi Kongregacije obreda, put do uvođenja kauze bio je dug i složen.[75] Sada, kad biskup sudi o uputnosti pokretanja kauze i vodi je sam u prvoj fazi, stvar je jednostavnija. O načinu pokretanja ili uvođenja kauze nema posebne odredbe, ali nakon što dobije *nihil obstat* Svete Stolice, biskup ili izda poseban dekret u kojem navodi da je prihvaćen zahtjev postulatora i da se pokreće postupak o životu, krepostima i glasu svetosti, odnosno o mučeništvu sluga Božjega; ili u dekretu o uspostavljanju sudišta navede da je prihvaćen zahtjev postulatora i da se tim dekretom uvodi kauza kanonizacije i naređuje pokretanje postupka.[76] Uvođenje kauze ne znači i da će ona imati uspješan završetak. To znači samo da za nju postoji valjan temelj; da Crkva kauzu uzima u razmatranje, i da se ona iznosi pred sudište. Poslije uvođenja kauze u postupak, kandidat za blaženika može se nazivati *sluga Božji, službenica Božja (servus, serva Dei)*, ali im se ne može iskazivati javni kult.

U dekretu o uvođenju kauze i uspostavljanju sudišta, ako biskup ne želi sam preuzeti ulogu suca istražitelja, imenuje se delegirani sudac ili biskupov ovlaštenik, promicatelj pravde i bilježnik, a za istraživanje o ozdravljenju koje se smatra čudesnim imenuje se medicinski stručnjak, ili za istraživanje o vjerojatnom čudu druge koje naravi imenuje se tehnički stručnjak.[77] Iako nije propisano, prikladno je i uobičajeno da se izdaju zasebni dekreti imenovanja za svaku od navedenih službi sudišta.

Pojedini članovi sudišta i njihove službe ili zaduženja

1) Biskupski ovlaštenik

Ako postupka neće voditi mjerodavni biskup osobno, on u tu svrhu imenuje svoga ovlaštenika (*delegatus episcopalis*), i njemu povjerava službu suca istražitelja.[78] Taj ovlaštenik mora biti svećenik, stručan u bogoslovlju, kanonskom pravu, a ako se radi o drevnim kauzama, i u povijesti.[79] Za suca istražitelja, biskupovog ovlaštenika, ne može biti imenovan svećenik koji pripada istoj ustanovi posvećenog života ili družbi apostolskog života čiji je član bio i dotični sluga Božji (usp. ZKP, kan. 1448, § 1).[80] Biskupski ovlaštenik, da bi mogao dobro voditi postupak i postavljati prikladna pitanja u ispitivanju svjedoka, treba dobro proučiti život sluga Božjega.

Na službu i među ovlasti biskupskog ovlaštenika spada: određivati mjesto i vrijeme sjednica za ispitivanje svjedokâ i preuzimanje dokumenata; pozivati svjedoke; tražiti da polože prisegu i postavljati im pitanja; zabraniti postulatoru da prisustvuje ispitivanju svjedokâ za koje to drži opravdanim; tražiti da se saslušaju svjedoci po službenoj dužnosti; ograničavati prevelik broj svjedokâ; tražiti da se predoče isprave koje se odnose na kauzu; preuzimati isprave koje podnese postulator; upućivati molbene zahtjeve u druge biskupije; nametnuti obdržavanje tajne svjedocima i stručnjacima; imenovati tumače; odrediti stručnjake; objaviti spise postupka; dopustiti dopunu istrage.[81]

Ako to ne obavi sam biskup, biskupski ovlaštenik treba pregledati grob sluge Božjega, kuću u kojoj je umro i mjesta u kojima mu se moglo iskazivat štovanje, te dati izjavu o obdržavanju odredbe pape Urbana VIII. o neiskazivanju štovanja (*de non cultu*).[82] Na završetku postupka biskup ili biskupijski ovlaštenik trebaju poslati kardinalu prefektu Kongregacije za kauze svetih pismo o vjerodostojnosti svjedokâ i o zakonitosti provedenog postupka.[83]

2) Promicatelj pravde

Osnovni zadatak promicatelja pravde u sudskim postupcima je briga za javno dobro. Budući se smatra da je u kauzama kanonizacije riječ o javnom dobru, potrebno je da promicatelj pravde (*promotor iustitiae*) sudjeluje i u postupku kanonizacije.

Promicatelja pravde imenuje biskup, a na tu službu može biti postavljen samo svećenik stručan u bogoslovlju, u kanonskom pravu i, ako se radi o drevnim kauzama, također u povijesti.[84] Ne može biti na tu službu imenova član koji pripada istoj ustanovi posvećenog života ili družbi apostolskog života kojoj je pripadao i sluga Božji (usp. kan. 1448, § 2).[85] Njegova osnovna zadaća je da nadzire da se vjerno obdržava što je zakonom propisano za provođenje kauze;[86] priprema pitanja za svjedoke, prikladna da se ustanovi istina o životu, krepostima ili mučeništvu, te o glasu svetosti ili mučeništva sluge Božjega.[87] Treba prisustvovati ispitivanju svjedokâ, a ako je spriječen i ne bude prisutan treba poslije pregledati spise, i može primijetiti ili predložiti ako što bude smatrao potrebnim i prikladnim.[88]

Kad se prikupe svi dokazi, promicatelj pravde treba razmotriti izjave svjedoka i pregledati spise i isprave, da bi mogao tražiti dodatna istraživanja, ako mu se učini potrebnim.[89] Nakon što se spisi postupka objave, promotor pravde pregleda jesu li svi spisi i isprave koji se odnose na predmet istraživanja prikupljeni i jesu li obdržavani zakoni u odvijanju pojedinih sjednica.[90]

3) Bilježnik

Kao javna osoba, imenovana od mjerodavne vlasti, bilježnik (*notarius*) zapisuje i u pisanoj formi ovjerava ono što je učinjeno u njegovoj nazočnosti. U kauzama kanonizacije imenuje ga biskup. Tu službu ne mora vršiti svećenik, nego na nju može biti postavljen bilo koji vjernik katolik, a može se, ako je potrebno, imenovati i pridodani bilježnik (*notarius adiunctus*),[91] koji pomaže bilježniku, ili ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti. Nema smetnje da službu bilježnika ili pridodanog bilježnika vrši član ustanove kojoj je pripadao sluga Božji.

Zadaća bilježnika je da sastavlja spise istraživanja prema uputama biskupskog ovlaštenika, da zapisuje izjave svjedokâ i sve što se događa na svakoj pojedinoj sjednici, naznačujući mjesto, sat, dan, mjesec i godinu kada je sjednica održana, i da spise postupka potpisuje, inače su ništavi (usp. kan. 1437, § 1).

Ne mora bilježnik sam materijalno voditi zapisnik, nego ga, u nazočnosti bilježnika, za vrijeme saslušanja svjedokâ može na pisaćem stroju ili računaru tipkati netko drugi, a bilježnik ga mora osobno potpisati. Dopušteno je izjavu svjedoka uzeti na magnetofon, ali je svjedok treba

preslušati i mora mu se dati mogućnost da svoju izjavu dopuni, mijenja, ispravlja (usp. kan. 1567 i 1569).[92]

III. Otvaranje i tijek istražno-dokaznog postupka u biskupijskoj fazi

Istražni postupak (*inquisitio*) za kanonizaciju sastoji se u prikupljanju dokaza uglavnom saslušavanjem svjedokâ te podnošenjem spisâ sluge Božjega, ispravâ koje se tiču kauze, te odgovarajuće povijesne građe. To se odvija na službeno zakazanim sjednicama.

Prva sjednica – otvaranje postupka

Otvaranje postupka kanonizacije, koji ne treba brkati s uvođenjem kauze, o čemu je naprijed već bilo riječi, odvija se na javnoj, prvoj ili uvodnoj sjednici (*prima sessio*). Njoj obično predsjedava dijecezanski ili eparhijski biskup,[93] ali oni, zbog opravdanog razloga, mogu delegirati generalnog vikara biskupije ili drugog kojeg svećenika da joj predsjedava.[94]

Na prvoj sjednici osim biskupa ili njegova delegata sudjeluju: biskupov ovlaštenik, ako je imenovan, promicatelj pravde, bilježnik, pridodani bilježnici, postulator ili vicepostulator i, ako se istraživanje odnosi na vjerojatni čudesni događaj, također stručnjak zakonito imenovan od biskupa,[95] te kancelar biskupske kurije, koji sastavlja zapisnik te sjednice. Ako nema kancelara, ili ako on ne može prisustvovati sjednici, biskup imenuje bilježnika *ad casum* da vodi zapisnik. Toj sjednici, budući da je javna, mogu prisustvovati i vjernici koji to žele, prije svega oni koji su na neki način vezani uz osobu za koju se pokreće kauza beatifikacije.

Otvaranje postupka se može obaviti u biskupskom dvoru, u sali biskupijskog sudišta, u nekoj od crkava, ali ne u katedralnoj ili nekoj drugoj velikoj. Pri tome treba izbjegavati sve što bi moglo vjernike navesti na pomisao da će se beatifikacija uskoro dogoditi, ili da slugi Božjem mogu iskazivati javno štovanje.[96]

Prva sjednica bi se mogla odvijati na sljedeći način. Nakon što biskup ili tko ga zamjenjuje otvori sjednicu molitvom Duhu Svetom i kraćim nagovorom, postulator protumači nazočnima značenje čina koji se ima obaviti, a potom kancelar ili bilježnik imenovan za tu zgodu, ili sam postulator, pročita zamolbu koju je postulator uputio biskupu da se pokrene kauza kanonizacije. Nakon toga kancelar pročita pismo Kongregacije za kauze svetih upućeno biskupu, kojim se priopćava da od strane Svete Stolice ne postoji nikakva zapreka – *nil obstat* – za pokretanje postupka. Slijedi zatim čitanje biskupovog dekreta kojim se kauza uvodi i proglašavaju ili imenuju članovi sudišta, nakon čega ih biskup pita da li prihvaćaju službe, a kad dobije potvrđan odgovor, može im kratko ukazati na veliku odgovornost koju preuzimaju i potaknuti ih na vjerno izvršavanje službe. Iza toga svi, jedan po jedan, polažu propisanu prisegu, najprije biskup, a iza njega biskupski ovlaštenik, promicatelj pravde, bilježnik i pridodani bilježnik, kao i stručnjak koji je imenovan kad se istraživanje odnosi na vjerojatni čudesni događaj. Svi oni stavljaju vlastite potpise i pečate, ako ih imaju, na obrasce prisege.[97]

Biskup pozove postulatora ili vicepostulatora da predoči popis svjedokâ (*notula testium*), provjeri ga i predaje svom ovlašteniku kao delegiranom sucu i promicatelju pravde, te potom odobri taj popis, a zatim pozove i postulatora da položi propisanu prisegu.

Kada se radi o drevnim i povijesnim kauzama, biskup može na prvoj sjednici, ako to nije učinio prije, imenovati članove povijesnog povjerenstva, kojima se stavlja u zadatak prikupljanje svih dokumenata koji se tiču kauze. U tom slučaju kancelar pročita biskupov dekret o imenovanju toga povjerenstva, a potom ih biskup pozove da i oni polože prisegu o vjernom izvršavanju zadaće koja im se povjerava.[98]

Kada sve navedeno bude izvršeno, kancelar pročitava biskupov dekret kojim se određuje datum, sat i mjesto održavanja sljedeće sjednice za ispitivanje prvog svjedoka.

Kancelar ili posebno imenovani bilježnik djeluju samo na prvoj sjednici, i na njezinu završetku predaju zapisnik i sve isprave ili spise kauze koji su prikupljeni u pripremanju postupka bilježniku koji je imenovan za praćenje cjelokupnog odvijanja postupka.[99]

Prikupljanje dokaza općenito

Nakon što postupak bude otvoren, provodi se istraga i prikupljaju dokazi, bilo ispitivanjem svjedoka o životu, krepostima i glasu svetosti, ili o mučeništvu, te o postojanju zakonitog iskazivanja štovanja slugi Božjem od pamtivijeka, ili o pretpostavljenom čudu koje se pripisuje njegovu zagovoru, bilo prikupljanjem ili pribavljanjem dokumenata o svemu tome.

Prije nego započne službeno ispitivanje svjedoka na sjednicama, treba prikupiti dokazne isprave, o čemu će više riječi biti kasnije. Međutim, ako prijeti opasnost da nestane svjedokâ očevidaca, npr. starijih i bolesnih, i da se ostane bez njihovih usmenih izjava, biskup ili njegov ovlaštenik, pozivajući se na načelo: da se ne izgube dokazi (*ne perant probationes*), može odrediti da se svjedoci ispituju i prije nego se dovrši prikupljanje dokaznih isprava.[100]

Svjedočanstvo o životu ili smrti neke osobe, pismena izjava za sjećanje (*ad futuram rei memoriam*), može se predati biskupu i prije nego se za nju pokrene kauza. Da bi se mogla prihvatiti kao dokaz, ako i kada kauza bude pokrenuta, tu izjavu mora potpisati onaj tko ju je sastavio i s njim supotpisati crkveni ili građanski bilježnik.[101]

U novijim kazama od najveće važnosti su ispitivanja svjedokâ i dokazna svjedočanstva (*probationes testimoniales*). Ispitivanje svjedokâ treba obavljati sa svim jamstvima koja propisi traže, i sudac treba nastupati s nužnim oprezom u razaznavanju kada svjedok govori uistinu objektivno, a kada ponesen osjećajima, ili iznosi samo svoje mišljenje, bez da svoje tvrdnje potkrepljuje konkretnim činjenicama. Isto vrijedi i kada se radi o dokumentacijskim dokazivanjima osobito u drevnim kazama. Kada pokretač kauze ili postulator, ili povijesno povjerenstvo, podnesu sudu dokumente, sud mora provjeriti i utvrditi da se radi o cjelovitim dokumentima, bez umetaka, ili ispravaka, ili drugih iskrivljivanja.[102]

Dokazi, bilo pomoću svjedokâ bilo pomoću dokumenata, prikupljaju se na sjednicama ili formalnim sastancima sudišta, što znači u nazočnosti suca istražitelja, promicatelja pravde i bilježnika.

Sve sjednice u postupcima kanonizacije održavaju se obično u dvorani dijecezanskog sudišta, a kada se radi o slugi Božjem koji pripada redovničkoj ustanovi, održavaju se u kući te ustanove. Ako zbog bolesti ili kojeg drugog opravdanog razloga svjedok ne može doći u sjedište suda, sudac može odrediti da se ispitivanje obavi u mjestu njegova boravka, ili u mjestu gdje se trenutno nalazi.

Na sjednicama na kojima se saslušavaju svjedoci ili preuzimaju odgovarajući dokumenti, uz suca istražitelja, promicatelja pravde i bilježnika, mogu još prisustvovati postulator, ako mu sudac to zbog opravdanog razloga u nekim slučajevima ne zabrani, i osobe za koje sudac smatra da su nužne u odvijanju postupka, kao što su: stručnjak, tumač, daktilograf, itd.

Prikupljanje dokaznih svjedočanstava

1) Kakvih svjedoka ima, tko može biti svjedok, i način ispitivanje svjedokâ

U postupku utvrđivanja i dokazivanja svetosti ili mučeništva slugu Božjih u novijim kazama od

ključne važnosti su svjedoci (*testis/testes*) i njihovo svjedočenje. O tome je potrebno također nešto reći, barem ukratko.

Postoji više vrsta svjedoka: predloženi svjedoci (*testes inducti*) i svjedoci po službenoj dužnosti (*ex officio*); zatim očevici (*a visu*) i po čuvenju (*ex auditu*). Kao svjedoci u istraživanju dolaze oni koje je postulator predložio, zatim svjedoci po službenoj dužnosti, a među te spadaju i stručnjaci u povijesti i arhivisti, a kod istraživanja o mogućem čudesnom ozdravljenju liječnici koji su liječili ozdravljenu osobu i medicinski stručnjaci (*periti medici*) koji su ozdravljenoga pregledali, kao i susjedoci (*contestes*), tj. osobe koje su svjedoci spomenuli u svojim iskazima.[103] Kao svjedoci mogu biti pozvani i neki koje postulator nije predložio, a koji mogu doprinijeti potpunijem istraživanju, osobito ako se protive kauzi.[104]

Za dokazivanje herojskih kreposti ili mučeništva sluga Božjega u novijim kauzama svjedoci moraju biti oni koji su slugu Božjega osobno i izravno poznavali, tj. očevici, a to su u prvom redu krvni srodnici i rođaci, a njima se mogu, ako je potrebno, dodati svjedoci koji su nešto čuli o slugi Božjem od očevidaca, tj. svjedoci po čuvenju.[105] Kod dokazivanja herojskih kreposti ili mučeništva, te glasa svetosti i znakova sluga Božjega koji je pripadao nekoj ustanovi posvećenog života ili družbi apostolskog života, ili kleričkom i laičkom društvu, znatniji dio svjedoka moraju biti oni koji ne pripadaju dotičnoj ustanovi, družbi ili društvu, osim ako to, zbog posebna načina života sluga Božjega, npr. u klauzuri, nije moguće.[106] Ne mogu biti svjedoci svećenici o onome što su doznali u sakramentalnoj ispovijedi, te redoviti ispovjednici i duhovni vođe sluga Božjega u pogledu svega što su doznali na izvansakramentalnom području savjesti.[107]

Pozivanje svjedokâ na sjednice radi saslušanja može se vršiti usmeno i putem telefona, ili porukom preko postulatora ili vicepostulatora, ali je sigurnije ako se to učini pismenim putem; a treba svakako pismenom pozivnicom, s naznakom mjesta i vremena sjednice, potpisanom od biskupova ovlaštenika,[108] pozvati svjedoka ako odbije usmeni poziv, ili se sumnja da se na usmeni poziv neće pojaviti na sudu. Preporučljivo je da se ispitivanje svjedokâ započne s onima koji su najduže bili povezani sa slugom Božjim i najbolje poznaju njegov kreposni život, ili pretpostavljeno čudo koje se želi dokazati.

Pitanja koja se imaju postaviti svjedoku na saslušanju sastavlja promicatelj pravde, uz suradnju, ako je potrebno, kojega stručnjaka iz dotičnog područja na koje se istraživanje odnosi.[109] Ta se pitanja sastavljaju veoma detaljno i o mnogim pojedinostima. Pripremljena pitanja na saslušanju izravno postavlja sudac istražitelj, a mogu se postaviti i druga, po službenoj dužnosti, bilo na traženje promicatelja pravde, ili postulatora, ili stručnjaka.

U mnogim slučajevima, međutim, neće biti potrebno svjedocima postavljati sva pripremljena pitanja, npr. ako je netko poznao slugu Božjega kratko vrijeme ili samo posljednje godine njegova života, ili mu je poznata samo neka okolnost ili neka pojedinost iz njegova života. U tim slučajevima sudac može neka pitanja posve izostaviti, ili više njih spojiti i ograničiti samo na određenu činjenicu ili okolnost.[110]

Sudac se ne treba zadovoljiti općenitim tvrdnjama, nego treba tražiti da svjedok navede konkretne činjenice kojima će potkrijepiti ono što tvrdi, i također da navede izvor odakle mu saznanje o određenoj činjenici, tj. kada, kako i od koga je doznao stvari koje navodi.[111]

Budući da je često nemoguće zapisati sve što svjedoci iznose ili zbog toga što prave nekorisne digresije, ili se ne izražavaju potpuno jasno i točno, sudac je taj koji odgovore svjedoka formulira i bilježniku diktira kako će ih zapisati. Kada više svjedoka na skoro identičan način pripovijedaju o istim činjenicama i okolnostima, to se u cijelosti unese u zapisnik dva-tri puta, a za ostale je dovoljno navesti da svjedok potvrđuje što su o tome rekli drugi svjedoci, navodeći njihova imena. Ako se ispitivanje svjedoka ne može završiti na jednoj sjednici, ono se obustavlja i nastavlja na novoj. A ako vrijeme dopušta, na istoj sjednici se može obaviti ispitivanje više svjedoka.

Kada se završi ispitivanje svjedoka, bilo u cijelosti ili dijelom, svjedoku treba naglas pročitati što je izjavio i, ako smatra potrebnim, dati mogućnost dopunjavanja, ispuštanja, ispravljanja ili mijenjanja.[112] Nakon toga svjedok treba svoj iskaz potpisati zajedno sa sućem ili biskupovim ovlaštenikom, promicateljem pravde i bilježnikom, inače je on nevaljan.[113]

Prije davanja iskaza svjedoci trebaju položiti prisegu da će govoriti samo istinu i čuvati službenu tajnu,[114] a kad ispitivanje završi prisegom također potvrditi istinitost vlastitog svjedočanstvo.[115]

Ako svjedok želi za vrijeme preslušavanja ili izvan toga predati biskupu ili njegovu ovlašteniku neki spis vezan za kauzu, kojeg je sam prije sastavio, može ga se primiti samo ako je dotični svjedok prisegom potvrdio da ga je sam sastavio ili napisao i da je istinito ono što se u njemu navodi, i taj se spis uvrštava među spise kauze.[116]

2) Ispitivanje svjedokâ koji borave izvan biskupije u kojoj se vodi postupak

Svjedoke koje treba ispitati, ako prebivaju u drugoj biskupiji ili eparhiji, može se pozvati da dođu u sjedište biskupijskog suda u kojem se postupak vodi. Ako ne mogu, ili ne žele doći u tu biskupiju ili eparhiju, biskup ili njegov ovlaštenik, promicatelj pravde i bilježnik mogu, uz pismeno dopuštenje biskupa dotičnog mjesta, otići i ispitati svjedoke u biskupiji ili eparhiji u kojoj žive.[117] Mogao bi u drugu biskupiju ili eparhiju poći samo sudac istražitelj, a u tom slučaju bi morao od mjesnog biskupa zatražiti da imenuje *ad casum* promicatelja pravde i bilježnika.[118] Ako nije moguće da svjedoci iz druge biskupije dođu u biskupiju gdje se postupak vodi, ili da sudac ode u drugu biskupiju i da ispita svjedoke, drugi način da se oni ispituju bio bi, da se zatraži pomoć biskupa biskupije u kojoj oni žive. U tom slučaju postulator kauze na sjednici, ili pismeno, zatraži od suca istražitelja da se uputi molba za pomoć sudišta u biskupiji ili eparhiji gdje svjedoci žive. Dopis sa zamolbom (*littera rogatoria*) upućuje biskup od kojega (*a quo*) biskupu kojem (*ad quem*), priopćava imena svjedokâ i njihove adrese, i prilaže pitanja koja je sastavio promicatelj pravde. Svjedoke mora ispitati dotični biskup ili njegov ovlaštenik uz sudjelovanje promicatelja pravde i bilježnika, koje taj biskup imenuje *ad casum*. [119]

Prikupljanje dokumentarnih dokaza

Ako postoje kakvi spisi sluge Božjega, bilo izdani ili objavljeni bilo u rukopisu, njih treba prikupiti ili prije pokretanja postupka ili poslije toga. Isto tako treba prikupiti i sve povijesne isprave, objavljene ili rukopisne, koje se na bilo koji način tiču određene kauze.

Objavljene spise prikuplja postulator kauze i predaje ih biskupu zajedno s molbom za pokretanje kauze, da ih on dadne bogoslovnim ocjeniteljima na proučavanje postoji li u njima nešto protiv vjere i dobrog vladanja, a što bi moglo otežavati odvijanje kauze. Ukoliko ne postoje izdani ili objavljeni spisi sluge Božjega, i ne bude potrebno imenovanje bogoslovnih ocjenitelja, biskup ili njegov ovlaštenik treba sačiniti izjavu da takvi spisi ne postoje, i ona se uključuje u spise kauze.[120]

Spise sluge Božjega koji nisu objavljeni, kao i sve druge dokumente koji se na bilo koji način tiču sluge Božjega čija se kauza, bilo drevna ili novija, pokreće, prikuplja povijesno povjerenstvo. Ti dokumentarni dokazi (*probationes documentariae*) se prikupljaju, koliko je moguće, prije preslušavanja svjedoka, jer pitanja koja se imaju postaviti svjedocima trebaju se oslanjati također na dokumentarne dokaze prikupljenih spisa i isprava. Ti se spisi i isprave predaju biskupu ili njegovu ovlašteniku na sjednici, jednoj ili, po potrebi, na više njih. Predaje ih predsjedavajući povijesnog povjerenstva, ako je uspostavljeno, inače ih predaje postulator ili vicepostulator. Može ih se i razdvojiti, pa da spise sluge Božjega i isprave koje se odnose na kauzu predaje predsjedavajući povijesnog povjerenstva, a da osobne isprave sluge Božjega: krsni list, rodni list, potvrdu o krizmi, o redovničkom zavjetovanju ili o svećeničkom ređenju ako je sluga Božji bio redovnik ili svećenik, te o smrti, predaje postulator ili vicepostulator.

Sve spise sluge Božjega i isprave koje se odnose na kauzu, razvrstane po materiji, ne predaju se

u izvorniku, uz koje su njihovi vlasnici možda sentimentalno vezani, nego u ovjerenom prijepisu; a ako se radi o rukopisima, predaju se pretipkani, a bilježnik treba usporediti izvornik s prijepisom i prijepis ovjeriti. Ovjerene trebaju biti i osobne isprave sluge Božjega, a ovjerava ih mjerodavni službenik: župnik, civilna vlast, redovnički poglavar, kancelar kurije. Spise koji potječu iz određenih arhiva i biblioteka ovjerava odgovorna osoba dotičnog arhiva ili biblioteka.[121]

Nakon što stručnjaci za povijest i arhivistiku obave prikladna i nužna istraživanja, uz predaju prikupljenih spisa i isprava, trebaju predati i svoj zajednički iscrpan i jasan izvještaj (*relatio*), potpisan od sve trojice kao njegovih autora ili izvjestitelja. U tom izvještaju oni trebaju izjaviti i jamčiti da su ispunili vjerno zadatak koji im je povjeren; pridodati popis spisa i isprava; izraziti svoj sud o njihovoj autentičnosti i vrijednosti, kao i o osobnosti sluge Božjega, kakva ona izlazi iz spisa i isprava.[122] Korisno je navesti i sve arhive u kojima je istraživanje vršeno, makar da u njima nije ništa pronađeno.

Za svaku ispravu ili spis treba naznačiti tko mu je autora, komu je upravljen, predmet, mjesto i dan kada je napisan, mjesto u kojem se čuva izvornik ili ovjerena kopija, i gdje je objavljen.[123] Sud kada primi sve spise i isprave, prije nego ih priključi spisima postupka, treba ih pažljivo pregledati i provjeriti autentičnost.

Stručnjake u povijesti i arhivistiци ispituje se također kao svjedoke po službi (*ex officio*). Pod zakletvom svaki pojedinačno treba potvrditi da je u potpunosti i pomno obavio svoj zadatak, da je skupljena sva dokumentacija koja se tiče kauze, i da nije mijenjan ili okrnjen nijedan dokument ili tekst, i njihovo svjedočenje treba uvrstiti u spise istrage.[124]

Kao i kod ispitivanja svjedokâ, i zapisnik svake sjednice na kojoj se predaju dokumenti i ispituju stručnjaci za povijest i arhivistiku trebaju potpisati sudac, promicatelj pravde i osoba koja predaje dokument ili predočava neki dokaz. A na kraju bilježnik sve treba ovjeriti pečatom i svojim potpisom.

Izjava o nepostojanju kulta

Privatna pobožnost slugi Božjem i spontano širenje glasa njegove svetosti ili mučeništva i čudesa nisu zabranjeni, ali je zabranjeno iskazivanje javnog štovanja. Zato prije nego što se istraživanje službeno zaključi, biskup ili njegov ovlaštenik se moraju uvjeriti da se dotičnom slugi Božjemu ne iskazuje javno štovanje. U tu svrhu jedan od njih, promicatelj pravde i bilježnik moraju pregledati grob sluge Božjega, kuću ili sobu u kojoj je živio i/ili umro, kao i druga mjesta u kojima bi mogli postojati znakovi nedopuštenog štovanja. O tom pregledu i ishodu bilježnik treba sastaviti izvještaj i uvrstiti ga u spise.[125]

Ukoliko se grob ili mjesto gdje je boravio i umro sluga Božji nalazi u drugoj biskupiji, biskup ili njegov ovlaštenik, promicatelj pravde i bilježnik mogu, s dopuštanjem dotičnoga biskupa, otići u njegovu biskupiju i obaviti propisani pregled; a može se od toga biskupa zatražiti da on, s promicateljem pravde i bilježnikom koje imenuje *ad casum*, obavi traženi pregled i dadne o tome izvještaj.[126]

Ako nisu pronađeni znakovi i tragovi nedopuštenog javnog štovanja, biskup ili njegov ovlaštenik sastavljaju izjavu o neiskazivanju štovanja (*de non cultu*), kojom se potvrđuje da je odluka pape Urbana VIII. obdržavana.[127]

Objavljivanje spisa postupka

Kada se završi prikupljanje svjedočanstava, dokaznih spisa i isprava, biskup ili njegov ovlaštenik moraju donijeti odluku o objavljivanju spisa istraživanja. To objavljivanje se sastoji u izjavi da je odlučeno da se pristupi konačnom zaključenju istraživanja, i da se spisi provedenog postupka

stavljanju na uvid promicatelju pravde, koji po službenoj dužnosti ima pravo i obvezu pregledati ih, te ako smatra potrebnim i korisnim, zatražiti dodatna istraživanja.[128]

U odluci o objavljivanju spisa daje se mogućnost također postulatoru ili vicepostulatoru da pregledaju spise postupka, i oni su dužni strogo paziti na čuvanje tajne o sadržaju spisa koji su zaštićeni istražnom tajnom, te mogu predložiti biskupu ili njegovu ovlašteniku da se, ako je moguće, upotpune dokazi ispitivanjem drugih svjedoka i/ili prikupljanjem novih dokumenata i isprava.[129]

Iako se u postojećim odredbama ne predviđa, dobro je da se sastavi, i da u spisima postoji izjava da je promicatelju pravde i postulatoru ili vicepostulatoru dana mogućnost da pogledaju spise, i da su oni to učinili.[130]

Nakon što završi istraživanje saslušavanjem svjedoka i prikupljanjem dokumenata, a prije zaključne sjednice, spise postupka treba pravilno poredati, prevesti na jezik koji se upotrebljava u Kongregaciji za kauze svetih i napraviti prijepise ili kopije.

Pripremanje spisâ koji se šalju Kongregaciji za kauze svetih

1) Izrada prijepisa

Kada završi istraživanje i dokazni postupak kauze, biskup ili biskupov ovlaštenik naređuje da se, prema izvornim spisima koji se nazivaju arhetip (*archetypum*), priredi primjerak njemu jednak, i on se naziva transumpt (*transumptum*); može se dopustiti, ako okolnosti to traže, da se transumpt izrađuje i dok istražni postupak još traje.[131] Za njegovu izradu biskup ili njegov ovlaštenik imenuju pisara-prepisivača (*scriba*), koji također polaže prisegu da će vjerno obaviti svoju zadaću i čuvati tajnu.[132] Bilo da je arhetip pisan rukom ili pisačim strojem, ili uz upotrebu računala, transumpt se može načiniti fotokopiranjem.[133] Kada završi svoj posao, pisar predaje transumpt biskupu ili njegovu ovlašteniku, te priseže da je svoju zadaću vjerno izvršio.[134]

2) Provjera pravilnog redoslijeda spisa i istovjetnosti sadržaja arhetipa i transumpta

Arhetip i transumpt moraju biti u potpunosti jednaki. Zato je potrebno najprije provjeriti i utvrditi da li su sve stranice arhetipa i transumpta poredane istim redoslijedom i označene istim brojem, što se naziva kolacija (*collatio*). Također se uspoređivanjem mora utvrditi da je sadržaj arhetipa i transumpta istovjetan i vjeran, a naziv za to je auskultacija (*auscultatio*).[135] Jedno i drugo obavlja pisar pred biskupom ili njegovim ovlaštenikom, promicateljem pravde i bilježnikom.[136] Kolacija i auskultacija se obavljaju na sjednicama, i o svakoj sjednici u zapisniku treba prikazati što je na njoj urađeno,[137] a bilježnik na svaku stranicu arhetipa i transumpta stavlja svoj pečat i siglu, čime se jamči zakonito obavljanje tih postupaka, te također ovjerava da se arhetip i transumpt podudaraju,[138] bilježeći na transumtu: slaže se s izvornikom (*concordat cum originali*).

3) Priređivanje javnog primjerka spisa

Pošto se obavi kolacija i auskultacija arhetipa s transumptom, pisar izrađuje još jedan primjerak, identičan izvornim spisima, zvan javni primjerak (*exemplar publicum*). Može se u tu svrhu fotokopirati transumpt, u kojem se na svakoj stranici već nalazi pečat i sigla bilježnika.[139] Taj

javni primjerak skupa s transumptom šalje se Kongregaciji za kauze svetih, i transumpt se odlaže u arhiv Kongregacije, a javni primjerak predaje postulatoru kauze.

4) Prevođenje spisa

Ako se spisi dijecezanskog postupka ne vode na jednom od jezika kojim se služi Kongregacija za kauze svetih, a to su: latinski, francuski, engleski, talijanski, portugalski i španjolski,[140] treba dati da se spisi prevedu na jedan od tih jezika. Biskup ili biskupov ovlaštenik, ako vodi postupak, dekretom imenuje prevoditelja (*translator*) spisâ istražnog postupka, i on treba položiti prisegu da će vjerno obaviti svoju zadaću i da će čuvati tajnu.[141] Vjerodostojnost prijevoda treba potvrditi biskup, odnosno njegov ovlaštenik i promicatelj pravde.[142] Uz izvorni primjerak prijevoda arhetipa, treba prirediti također transumpt i javni primjerak prijevoda, te izvršiti njihovu kolaciju i auskultaciju, kao i kod spisa na izvornom jeziku.[143]

Zaključna sjednica dijecezanskog postupka

Nakon što bude priveden kraju istražni postupak te sređeni izvorni spisi i prijevodi, pripremljeni transumpti i javni primjerci izvornika i prijevoda, zakazuje se i održava završna sjednica (*ultima seu conclusiva sessio*) dijecezanskog postupka, koja je javna kao i sjednica otvaranja postupka.[144] Njoj predsjedava, kao i prvaj, dijecezanski ili eparhijski biskup, a ako postoji opravdan razlog, može imenovati nekog svećenika da ga zamjenjuje,[145] i na njoj, uz biskupa ili njegova delegata, trebaju sudjelovati ovlašteni sudac istražitelj, promicatelj pravde, bilježnik i pridodani bilježnik, ako postoji, zatim postulator ili vicepostulator, a mogu joj prisustvovati i vjernici, posebno koji su tješnje vezani uz slugu Božjega.[146]

Na završnoj sjednici biskup pismenom odlukom obznanjuje ili proglašava da je istražni postupak završen. Ako to nije učinjeno ranije, na toj sjednici imenuje nosača (*portitor*), osobu koja se službeno zadužuje da Kongregaciji za kauze svetih prenese i preda transumpt i javni primjerak spisâ biskupijskog ili eparhijskog istraživanja na izvornom jeziku, primjerak objavljenih ili izdanih spisa sluge Božjega, na izvornom jeziku, koje su bogoslovni ocjenjivači ispitali, i njihova pismena mišljenja, te prijevod transumpta i javnog primjerka, kao i prijevod mišljenja bogoslovnih ocjenitelja.[147] Nosačem može biti imenovan također postulator ili vicepostulator. Nosač spisâ na sjednici priseže da će svoju zadaću vjerno obaviti.[148]

Na završnoj sjednici također prisežu biskup ili njegov ovlaštenik, promicatelj pravde, bilježnik, postulator ili vicepostulator kauze, svaki ponaosob, da su svoju službu vjerno obavili i čuvali službenu tajnu, i njihove napismene prisege se uvrštavaju u spise kauze.[149]

Nakon sastavljenog zapisnika završne sjednice i potpisanog od biskupa, biskupovog ovlaštenika ili delegiranog suca, promicatelja pravde i bilježnika,[150] na biskupov nalog, zatvaraju se i pečate omoti ili kutije s razvrstanim spisima arhetipa, transumpta i javnog primjerka, te odgovarajućih prijevoda, a prije toga u njih treba priložiti i zapisnik završne sjednice.[151] Biskup također nalaže da se omoti ili kutije s arhetipom spisa na izvornom jeziku i u prijevodu čuvaju na sigurnom mjestu u arhivu biskupske kurije, a da se omoti ili kutije transumpta i javnog primjerka, kao i prijevoda, pošalju Kongregaciji za kauze svetih.[152]

Biskup treba sastaviti u tri primjerka također ispravu o zaključenju postupka (*instrumentum conclusionis* ili *clausurae*), koja se stavlja u zasebnu omotnicu, a kojom jamči za sadržaj kutijâ ili omotâ u kojima su transumpt, javni primjerak i prijevodi, i izjavljuje da su zatvoreni.[153]

Onaj tko je predsjedao vođenju postupka, biskup ili njegov ovlaštenik, treba zajedno s omotima ili kutijama predati nosaču zatvorenu i zapečaćenu posebnu omotnicu sa svojim dopisom prefektu Kongregacije za kauze svetih, u kojem se iznosi mišljenje o vjerodostojnosti svjedoka i o valjanosti čina istraživanja, te također važnija zapažanja i primjedbe koje smatra da mogu biti

korisne za proučavanje kauze u rimskom dijelu postupka.[154]

Na posljednjoj ili završnoj sjednici prestaju službe svih koji su sudjelovali u biskupijskoj fazi istražnog postupku, a to znači delegiranog suca ili biskupova ovlaštenika, promicatelja pravde, bilježnika, kao i dijecezanskog ili eparhijskog postulatora i vicepostulatora.[155]

IV. Rimski faza i dovršavanje postupka u Kongregaciji za kauze svetih

O zadaći Kongregacije za kauze svetih u apost. konstituciji o Rimskoj kuriji pape Ivana Pavla II., *Pastor Bonus*, od 28. lipnja 1988., kaže se: da ona dijecezanskim biskupima, kojima pripada vođenje postupka, pomaže posebnim odredbama i prikladnim savjetima (art. 72, § 1), te da prosuđuje o već istraženim kauzama, provjeravajući je li sve obavljeno prema zakonskim odredbama; da pregledane kauze temeljito pretresa radi donošenja suda je li utvrđeno sve što se traži, kako bi se Vrhovnom svećeniku podnijelo povoljno mišljenje za daljnje postupanje (art. 72, § 2). Stoga se, nakon što se završi dijecezanski ili biskupijski postupak neke kauze, svi spisi i isprave prosljeđuju Kongregaciji za kauze svetih na daljnje postupanje, a pokretač kauze se treba pobrinuti za imenovanje rimskog postulatora, nekoga s boravištem u Rimu, odobrenog od Kongregacije.[156]

Rimski postulator podnosi zahtjev da se otvore spisi biskupijskog procesa, zatim da mu se preda javna kopija tih spisa, te da Kongregacija odredi da se pristupi provjeri njihove pravne valjanosti. Podtajnik (*subsecretarius*) Kongregacije provjerava jesu li sva istraživanja dijecezanskog postupka obavljena prema važećim propisima, i o tome izvještava na redovnom sastanku (*congressus ordinarius*) članova Kongregacije. Ukoliko se utvrdi da je sve s formalne strane obavljeno na propisan način, objavljuje se dekret o pravnoj valjanosti provedene istrage u dijecezanskoj ili eparhijalnoj fazi postupka (*decretum de validitate iuridica inquisitionis*), te se, na traženje postulatora, određuje izvjestitelj (*relator*), sa zadatkom da s vanjskim suradnicima izradi poziciju ili podnesak o krepovima ili o mučeništvu (*positio super virtutibus*, ili *super martyrio*) tj. sintezu dokumentacije koja dokazuje herojsko vršenje krepovi ili podnošenja mučenništva. Ako sluga Božji pripada nekoj ustanovi posvećenog života, uputno je da jedan od vanjskih suradnika bude član iste ustanove, komu je poznata povijest, pravila ili konstitucije i duhovnost dotične ustanove; isto tako je prikladno da vanjski suradnik potječe iz države ili područja rođenja sluga Božjega, koji dobro poznaje mjesne prilike u kojima je sluga Božji živio i djelovao. Ta se pozicija potom podvrgava ispitivanju devetorice teologa savjetnika (*consultores theologi*). Njihova je zadaća da zajedno s promicateljem vjere (*promotor fidei*) prouče kauzu, i ako ima prijepornih teoloških pitanja da ih temeljito ispituju prije nego dođe do rasprave i glasanja o bitnom predmetu na posebnom sastanku (*congressus peculiaris*). Konačno mišljenje teologa savjetnikâ, zajedno sa zaključcima promicatelja vjere, predaju se na ispitivanje i prosudbu kardinalâ i biskupâ, članova Kongregacije. Ako je mišljenje teologa savjetnika, a zatim kardinalâ i biskupâ o herojskom vršenju krepovi ili o mučeništvu povoljno, prefekt Kongregacije predstavlja rezultate cjelokupnog tijeka kauze Svetom Ocu, i on odobrava i ovlašćuje Kongregaciju da se sastavi odgovarajući dekret o herojstvu krepovi (*decretum super heroicitate virtutum*), ili o mučeništvu (*decretum super martyrio*) koji se potom javno pročita i objavi.[157]

Kada se radi o priznavaocu ili ispovjedaocu, tj. osobi koja je svjedočila svoju vjeru uzornim kršćanskim životom, da bi mogao biti beatificiran, traži se jedno čudo po zagovoru dotičnog sluga Božjega, koje se dogodilo poslije njegove smrti. Za proglašenje blaženim nekog mučenika čudo nije potrebno. Izvjestitelj koji je za to određen treba pripremiti odgovarajuću poziciju o čudu (*positio supra miraculum*), i ona se razmatra na sastanku medicinskih stručnjaka (*congressus peritorum in arte medica* – petorice liječnika, ako se radi o ozdravljenjima), o čijem se mišljenju i zaključcima podnosi iscrpan izvještaj. O predočenom čudu se najprije raspravlja na posebnom sastanku sedmorice teologa stručnjakâ (*congressus theologorum*), a nakon toga na sjednici kardinalâ i biskupâ. Ako je mišljenje stručnjakâ (liječnikâ), a zatim teologa, kardinalâ i biskupâ

povoljno, prefekt Kongregacije slučaj predstavlja Svetom Ocu, i on daje odobrenje i ovlašćuje Kongregaciju da se sastavi dekret o priznanju čuda (*decretum super miraculo*).^[158]

Nakon što budu sastavljena i proglašena oba dekreta, tj. o herojskim krepostima sluge Božjega i o čudu po njegovu zagovoru, Sveti Otac odlučuje i dopušta da se dotični sluga Božji ubuduće naziva *blaženim* (*beatus*), i da se može u nekoj krajevnoj Crkvi, biskupiji ili državi, ili u redovničkoj ustanovi čiji je blaženik bio član, javno slaviti njegov spomen na određeni dan, te na mjestima i na način određen kanonskim propisima. Službeno proglašenje blaženika ili blaženice obavlja ili papa, ili, što je danas gotovo redovit slučaj, njegov delegat, neki od kardinala, a najčešće prefekt Kongregacije za kauze svetih.

Za kanonizaciju ili proglašenje nekog blaženika svetim, traži se još jedno čudo koje se dogodilo poslije beatifikacije, a pripisuje se zagovoru blaženika. Čudo se traži i kada se radi o proglašenju svetim nekog mučenika. Način utvrđivanja čuda jednak je onom za beatifikaciju.

Sa činom kanonizacije, koju uvijek vrši papa, i koja spada na papinsku neprevrtljivost, onomu tko je kanoniziran pripada naziv *sveti* (*sanctus*), i dopušta se javno štovanje u cijeloj Crkvi, određuje spomendan slavljenja, i unosi se u opći kalendar Crkve.

Umjesto zaključka

O čudesima koja su potrebna za beatifikaciju i kanonizaciju slugu Božjih koji nisu mučenici, a i za kanonizaciju mučenikâ, vodi se također odvojeni postupak istraživanja i dokazivanja čuda. Može se voditi nakon što je kauza službeno pokrenuta,^[159] bilo istovremeno s istraživanjem o kreposnom životu ili o mučeništvu sluge Božjega, bilo nakon što ovo završi. Uz biskupova ovlaštenika, promicatelja pravde i bilježnika, za istraživanje o ozdravljenju koje se smatra čudesnim imenuje se medicinski stručnjak, ili za istraživanje o vjerojatnom čudu druge naravi imenuje se tehnički stručnjak.

O tom postupku, međutim, u ovom prikazu nije bilo posebno riječi, jer se odvija, više-manje, na jednak način kao i postupak o životu sluge Božjega i o prakticiranju kreposti u herojskom stupnju.^[160] Napominjem samo da se pod čudom podrazumijeva neki događaj koji se ne može pripisati prirodnim uzrocima i protumačiti prirodnim zakonima, nego se svodi na božanski zahvat. Među znakovima kojima Crkva pridaje obilježje čuda ovi su: stigme, tj. pojava na nečijem tijelu rana kakve je imao Krist u vrijeme svoje muke, a pojavile su se u povijesti prvo na tijelu sv. Franje Asiškog, a u najnovije vrijeme kod sv. Pija da Pietrelcina; očuvanje neraspadnutog tijela poslije smrti, kao što je slučaj s tijelom sv. Katarine Bolonjske i sv. Bernardice Soubirous; zgrušana krv ili prah u određenim prigodama provre i prijeđe u tekuće stanje, što se događa kod sv. Januarija u Napulju; izbijanje iz mrtvog tijela mirisa cvijeća, kao u slučaju sv. Terezije Aviljske.

Čuda koja se događaju najčešće su ozdravljenja od neke teške bolesti, a ona moraju biti trenutna, i bez nekog uvjerljivog liječničkog tumačenja, zatim potpuna i nepovratna.

Prikaz biskupijskog ili eparhijskog postupka istraživanja u kauzama svetih o kreposnom životu ili o mučeništvu sluge Božjega ovim je u osnovnim crtama zaokružen. O drugoj fazi postupka, koja se odvija u Kongregaciji za kauze svetih, samo je kratko naznačeno koja je uloga te Kongregacije i koji je predmet njezina provjeravanja i utvrđivanja.

Cilj mi je bio, prije svega, informirati o tome tko se može proglasiti blaženim i svetim u Katoličkoj crkvi, a zatim i što se sve mora ispitati i pouzdano utvrditi ili dokazati. Uglavnom sam prikazao tko i što treba činiti. Kako, pak, određene čine obaviti ili neki spis sastaviti, nije o tome bilo posebno govora, jer onaj koga zanima, a naročito oni koji su, ili će kao službenici biti uključeni u sam postupak, detaljnije i podrobnije naputke mogu naći u dokumentima Kongregacije za kauze svetih, prevedenim i objavljenim na hrvatskom jeziku.^[161] Na koje se najvećim dijelom ovaj prikaz i oslanja. U tom hrvatskom izdanju doneseni su i primjeri ili uzorci većine obrazaca ili formulara ispravâ potrebnih za vođenje postupka beatifikacije i kanonizacije i za sastavljanje

odgovarajućih spisa.

Objavljeno: *Bosna franciscana*, god. XXIII/2015., br. 43, str. 53-86.

- [1] **R. Rodrigo**, *Manuale per istruire i processi di canonizzazione*, 2^a ed., Roma, 1998., str. 15.
- [2] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 16 Više o čašćenju mučenika u prvim stoljećima: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *Le cause dei santi*, 3. ed., Libreria Editrice Vaticana, 2014., str. 130-137.
- [3] O čašćenju ispovjedalaca više: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *n. d.*, str. 137-146.
- [4] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 15-16; **D. Nežić**, „Kratka pregled u povijesni razvitak proglašenja svetaca i opis procesa u današnjoj crkvenoj praksi“, *Bogoslovska Smotra*, 44/1974., str. 120.
- [5] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 17-18; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *n. d.*, str. 155; **D. Nežić**, n. čl., *Bogoslovska Smotra*, 44/1974., str. 120-121; **R. Radišić**, Nove odredbe za postupke proglašavanja svetaca, u: *Posebni sudski postupci i postupanja*, Zbornik radova Međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravika u Lovranu 26.-27. X. 2009., Izd. Glas Koncila, Zagreb, 2010., str. 284-287.
- [6] **D. Nežić**, n. čl., *Bogoslovska Smotra*, 44/1974., str. 121; **M. Weitlauff**, „Ulrich“ (U(o)dalrich), u: *Lexikon für Theologie und Kirche*, Herder, Freiburg-Basel-Wien, 2006, Band 10, kol. 355.
- [7] O podizanju (*elevatio*) i prenošenju (*translatio*) tijela i o biskupskoj kanonizaciji vidi više: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *n. d.*, str. 146-156.
- [8] Preuzeto iz: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 19.
- [9] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 20.
- [10] Vidi: **A. Conti - M. A. Iannaccone**, *La spada e la roccia. San Galgano: la storia, le leggende*, Sugarco, Milano, 2007., 123-126.
- [11] *Bullarium Romanum*, III, str. 438-441.
- [12] Izvorna formula, na latinskom jeziku, kojom je sv. Franjo Asiški proglašen svecem glasi: „Ad laudem et gloriam omnipotentis Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, et gloriosae Virginis Mariae, et Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et ad honorem Ecclesiae Romanae, Beatissimum Patrem Franciscum, quem Dominus glorificavit in caelis, debito in terris obsequio venerantes, de consilio Fratrum nostrorum et aliorum Ecclesiae Praelatorum in cathalogum decrevimus Sanctorum adnotandum, et festum diem obitus eius celebrandum“. – **Benedikt XIV**, *De servorum Dei beatificatione*, lib. I, cap. XXXVI, n. 23.
- [13] Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *n. d.*, str. 165-166; **D. Nežić**, n. čl., *Bogoslovska Smotra*, 44/1974., str. 121; **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 20.
- [14] *Decretales Gregorii IX*, lib. III, tit. XLV, cap. 1.
- [15] **Inocent IV.**, *In Quinque libros Decretalium commnetaria*, Venezia, 1578., f. 188r.
- [16] Isto. Preuzeto iz: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 19.
- [17] **D. Nežić**, n. čl., *Bogoslovska Smotra*, 44/1974., str. 122; **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 20-21.
- [18] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 22.
- [19] Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *n. d.*, str. 175-176.
- [20] Djelo koje se sastoji od 4 knjige, tiskano je dosad u više izdanja. U tijeku je novo, dvojezično latinsko-talijansko objavljivanje, predviđeno u 9 svezaka, a dosad su, od 2010. do 2014. godine, u izdanju Libreria Editrice Vaticana tiskana 4 sveska: I/1, I/2. II/1, II/2.
- [21] *Acta Apostolicae Sedis* (dalje: AAS), 22 (1930), str. 87-88),

- [22] AAS 31 (1939), str. 174-175.
- [23] O papinskoj kanonizaciji više vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 156-180.
- [24] AAS 61 (1969), str. 149-153.
- [25] AAS 61 (1969), 297-305.
- [26] Opširniji prikaz o povijesnom razvitku štovanja mučenika i ispovjedalaca i postupka kanonizacije vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 129-180.
- [27] AAS, 75 (1983.), I, str. 349-355; *Enchiridion Vaticanum* (dalje: EV), 8, str. 866-480.
- [28] AAS, 75 (1983.), I, str. 396-403; EV, 8, str. 480-496.
- [29] AAS, 99 (2007), str. 465-510; EV, 24, str. 510-557.
- [30] AAS, 75 (1983.), I, str. 403-404; EV, 8, str. 496-498.
- [31] **X. Ochoa**, *Leges Ecclesiae post Codicem Iuris Canonici editae*, VI., br. 4994; također: EV, S1, str. 799-802.
- [32] U izdanju Glasa Koncila, Zagreb, 2013., pod naslovom: **Kongregacija za kauze svetih**, *Majka svetaca*, objavljena je dvojezično, na latinskom i hrvatskom jeziku: *Uputa za provođenje biskupijskih ili eparhijskih istraživanja u kauzama svetih*, str. 14-119, a u Dodatku, kao prilozi, na hrvatskom jeziku: *Božanski učitelj savršenstva* (apost. konstitucija Ivana Pavla II.), str. 123-129; zatim: *Odredbe koje trebaju obdržavati biskupi u istraživanjima u kauzama svetih*, str. 130-136; *Opća odluka o kauzama slugu Božjih kojih je ispitivanje u tijeku u Svetoj Kongregaciji*, str. 137-138; *Odredbe o upravljanju dobrima kauzâ kanonizacije*, str. 139-142; *Priopćenje o novim postupcima u obredima beatifikacije*, str. 143 (sve: Kongregacija za kauze svetih).
- [33] **Congregatio de causis sanctorum**, *Instructio ad peragendas Inquisitiones dioecanas vel eparchiales de Causis Sanctorum* (dalje: CDCS, *Instructio*), art. 1, § 3.
- [34] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 60
- [35] CDCS, *Instructio*, art. 2, § 2.
- [36] CDCS, *Instructio*, art. 31, § 1.
- [37] CDCS, *Instructio*, art. 31, § 2.
- [38] CDCS, *Instructio*, art. 29, §§ 1 i 2.
- [39] CDCS, *Instructio*, art. 30, §§ 1 i 2.
- [40] CDCS, *Instructio*, art. 5, §§ 1 i 2. Vidi: **Benedikt XIV**, *De Servorum Dei beatificatione et Beatorum canonizatione*, L. II, c. 39, n. 7.
- [41] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 40.
- [42] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 40
- [43] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 41.
- [44] CDCS, *Instructio*, art. 9 i 10. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 258.
- [45] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 42.
- [46] **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 257-258.
- [47] CDCS, *Instructio*, art. 12, § 1 i 13, § 1.
- [48] CDCS, *Instructio*, art. 15, § 2.
- [49] CDCS, *Normae*, 4; CDCS, *Instructio*, art. 14, §§ 1 i 2.
- [50] CDCS, *Instructio*, art. 12, §§ 3 i 4. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 261.

- [51] **Ivan Pavao II.**, *Divinus perfectionis Magister* (dalje: DPM), 2, 1°; CDCS, *Normae*, 3, b; CDCS, *Instructio*, art. 8, § 1 i 17, §§ 1 i 2.
- [52] CDCS, *Normae*, 10. Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 46-47.
- [53] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 46.
- [54] CDCS, *Instructio*, art. 25, §§ 1 i 2.
- [55] CDCS, *Instructio*, art. 26, § 1.
- [56] CDCS, *Normae*, 9, b; *Instructio*, art. 26, §2.
- [57] CDCS, *Normae*, 5.
- [58] **Ivan Pavao II.**, DPM, I, 1.
- [59] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 49-50; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (prer.). *n. d.*, str. 267-269.
- [60] CDCS, *Instructio*, art. 40, §§ 1 i 2.
- [61] CDCS, *Normae*, 11, a; *Instructio*, art. 41, § 1.
- [62] CDCS, *Normae*, 11, b; *Instructio*, art. 43, §§ 2 i 3.
- [63] CDCS, *Instructio*, art. 43, § 1.
- [64] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 51-52.
- [65] **Ivan Pavao II.**, DPM, I, 2, 2°; CDCS, *Normae*, br. 13; *Instructio*, art. 62, § 1 i art. 63, §§ 1 i 2.
- [66] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 53.
- [67] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 54.
- [68] CDCS, *Normae*, 14, b; *Instructio*, art. 68, § 1.
- [69] CDCS, *Normae*, 14, a; *Instructio*, art. 68, §§ 1 i 2.
- [70] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 56.
- [71] CDCS, *Instructio*, art. 70, § 1.
- [72] CDCS, *Normae*, 14, c.
- [73] CDCS, *Normae*, 15, c; *Instructio*, art., 45, § 1.
- [74] CDCS, *Instructio*, art. 45, § 2; Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str.
- [75] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 61.
- [76] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 61-62.
- [77] CDCS, *Instructio*, art. 47, § 2 i art. 48, § 1.
- [78] CDCS, *Instructio*, art. 53.
- [79] CDCS, *Instructio*, art. 54.
- [80] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 63.
- [81] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 64; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (prer.). *n. d.*, str. 269-270.
- [82] CDCS, *Normae*, 28, a.
- [83] CDCS, *Normae*, 31, c.
- [84] CDCS, *Instructio*, art. 57.
- [85] **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 65.
- [86] CDCS, *Instructio*, art. 56, § 1.

- [87] CDCS, *Normae*, 15, a.
- [88] CDCS, *Normae*, 16, b i 27, b.
- [89] CDCS, *Normae*, 27, b; Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 270-271.
- [90] CDCS, *Normae*, 27, b; *Instructio*, art. 56, § 2.
- [91] CDCS, *Instructio*, art. 59, §§ 2 i 3.
- [92] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 66; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 271-272.
- [93] CDCS, *Instructio*, art. 86, § 1,
- [94] CDCS, *Instructio*, art. 86, § 2; vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 70
- [95] CDCS, *Instructio*, art. 87, § 1.
- [96] CDCS, *Instructio*, art. 88.
- [97] CDCS, *Instructio*, art. 87, § 2; Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 72.
- [98] Vidi: **R. Rodrigo**, isto.
- [99] Radi se o sljedećim ispravama: 1. Otpis o prenošenju mjerodavnosti, ako je to učinjeno; 2. Isprave podnesene biskupu za dokazivanje glasa svetosti ili mučeništva i znakova koje sluga Božji uživa; 3. Nalog imenovanja postulatora i vicepostulatora; 4. Molba postulatora sa: a) životopisom ili iscrpnim podacima o životu i djelima sluge Božjega, o njegovim krepostima ili mučeništvu, o glasu svetosti i čudesnih znakova; b) izdanim spisima sluge Božjega u vjerodostojnom primjerku; c) u novijim kauzama popisom osobâ koje mogu pridonijeti da se ustanovi istina o krepostima ili mučeništvu sluge Božjega, i o glasu svetosti i čudesa, ili osobâ koje se tomu mogu suprotstaviti; 5. Izjava, ako postoji, o osobitim razlozima zbog kojih je odgođeno pokretanje kauze; 6. Mišljenje ostalih biskupa o uputnosti pokretanja kauze; 7. Oglas biskupa vjernicima o pokretanju kauze; 8. Dopis Svete Stolice *nilhil obstat*; 9. Odluka o otvaranju postupka i imenovanja službenikâ istraživanja u postupku; 10. Pismena mišljenja bogoslovnih ocjenitelja ili izjava o nepostojanju izdanih spisa; 11. Isprave prikupljene od stručnjaka u povijesti i arhivistici, zajedno s njihovim izvještajem. – Vidi: CDCS, *Instructio*, art. 89.
- [100] DPM I, 2, 4°; CDCS, *Normae*, 16, a); *Instructio*, art. 82, §§ 1 i 2.
- [101] CDCS, *Instructio*, art. 83, §§ 1 i 2.
- [102] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 74-75.
- [103] CDCS, *Instructio*, art. 96. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 279-280.
- [104] CDCS, *Normae*, 21, a.
- [105] CDCS, *Instructio*, art. 98, §§ 1 i 2.
- [106] CDCS, *Instructio*, art. 100; *Normae*, 19. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 280-282.
- [107] CDCS, *Normae*, 20.
- [108] CDCS, *Instructio*, art. 85, §§ 1 i 2.
- [109] CDCS, *Instructio*, art. 78, § 2 i art. 91, § 2; *Normae*, 15, a.
- [110] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 80.
- [111] CDCS, *Normae*, 23.
- [112] CDCS, *Isto*.
- [113] CDCS. *Instructio*, art. 103, § 3.
- [114] CDCS, *Instructio*, art. 99, § 2.
- [115] CDCS, *Instructio*, art. 103, § 3.

- [116] CDCS, *Normae*, 24. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 283.
- [117] CDCS, *Instructio*, art. 115, § 1.
- [118] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 86.
- [119] CDCS, *Instructio*, art. 114, §§ 1 i 3. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 282.
- [120] **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 275.
- [121] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 89.
- [122] CDCS, *Normae*, 14, c)
- [123] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str.88-91
- [124] Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 275-276..
- [125] CDCS, *Normae*, 28, a i b; *Instructio*, art. 118, §§ 1-3.
- [126] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 93. **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 285-287.
- [127] CDCS, *Instructio*, art. 119, § 1.
- [128] CDCS, *Normae*, 27, b; *Instructio*, art. 120, §§ 1 i 2 i art. 121, §§ 1 i 2.
- [129] CDCS, *Normae*, 27, c; *Instructio*, art. 122, §§ 1 i 2.
- [130] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 93; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 284-285.
- [131] CDCS, *Instructio*, art. 129.
- [132] CDCS, *Normae*, 6, c; *Instructio*, art. 130, §§ 1-2.
- [133] CDCS, *Instructio*, art. 131, §§ 1-2.
- [134] CDCS, *Instructio*, art. 132, §§ 1 i 2.
- [135] CDCS, *Instructio*, art. 134, §§ 1 i 2.
- [136] CDCS, *Instructio*, art. 134, § 3.
- [137] CDCS, *Instructio*, art. 135, § 3.
- [138] CDCS, *Normae*, 30, a; *Instructio*, art. 135, §§ 1 i 2.
- [139] CDCS, *Normae*, 29, b; *Instructio*, art. 137, §§ 1-2.
- [140] CDCS, *Instructio*, art. 127.
- [141] CDCS, *Normae*, 31, b; *Instructio*, art. 124, §§ 1-3.
- [142] CDCS, *Instructio*, art. 125, § 2.
- [143] CDCS, *Normae*, 31, b; *Instructio*, art. 125, §§ 3 i 4. Vidi: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 289.
- [144] CDCS, *Instructio*, art. 142.
- [145] CDCS, *Instructio*, art. 143, §§ 1 i 2.
- [146] CDCS, *Instructio*, art. 143, § 3.
- [147] CDCS, *Normae*, 31, a; *Instructio*, art. 138 i 139. Vidi i: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 289.
- [148] CDCS, *Instructio*, art. 144, § 1, 2.
- [149] CDCS, *Instructio*, art. 144, § 1, 3 i § 2.
- [150] Vidi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 103.

[151] CDCS, *Instructio*, art. 145, §§ 1 i 4.

[152] CDCS, *Instructio*, art. 145, §§ 2 i 4.

[153] CDCS, *Instructio*, art. 150. O priređivanju spisa za slanje Kongregaciji za kauze svetih vidi također: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 100-104; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 289-290.

[154] CDCS, *Instructio*, art. 147, §§ 1-3.

[155] CDCS, *Instructio*, art. 52.

[156] CDCS, *Normae*, 2, b.

[157] **Ivan Pavao II.**, DPM, III, 13.

[158] **Ivan Pavao II.**, DPM, III, 14.

[159] CDCS, *Normae*, 32.

[160] O tom postupku kanonizacije više: **R. Rodrigo**, *Manuale per istruire i processi di canonizzazione*, 2^a ed., Roma, 1998.; **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.) *Le cause dei santi*, 3^a ed., Libreria Editrice Vaticana, 2014.; **P. Molinari**, *Canonizzazione dei santi*, u: *Nuovo Dizionario di diritto canonico*, prr. **Carlos Corral Salvador, Velasio De Paolis, Gianfranco Ghirlanda**, Edizioni San Paolo, Torino, 1993.; **F. Veraja**, *Commento alla nuova legislazione per le Cause dei Santi*, Sussidi per lo studio delle Cause dei Santi, 1, S. Congregazione per le Cause dei Santi, Roma, 1993.

[161] Objavljeni su na hrvatskom jeziku, vidi bilj. 32. Uzorke različitih obrazaca ili formulara, na talijanskom i u podnožnim bilješkama na latinskom jeziku donosi: **R. Rodrigo**, *n. d.*, str. 137-285; a na talijanskom: **V. Criscuolo - D. Ols - R. Sarno** (pr.). *n. d.*, str. 455-502.

Dr. Velimir Blažević

Umirovljeni profesor crkvenoga prava na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i urednik bloga fra-velimir.blogspot.hr.

Crkveno pravo |

dr. Velimir Blažević |

06/01/2016 |

beatifikacija

blaženik

kanonizacija

svetac

Narod u iščekivanju – razmišljanje uz Krštenje Gospodinovo (C)

Meditacija uz Krštenje Gospodinovo (C)

Iz iste kategorije